

● Kakšna usoda čaka zaposlene v Cinkarni Celje?

Gordijski vozeli je v primeri z njihovim prava malenkost!

● Svoje kupce Cinkarna Celje hočeš nočeš kreditira že s 40 milijoni dinarjev, zato pa je sama nelikvidna. Ker podjetje ni likvidno, mu banke ne morejo dodeliti že odobrenih namenskih kreditov za obratna sredstva. Ker pa Cinkarna Celje nima dovolj obratnih sredstev, obratuje z močno zmanjšanimi zmogljivostmi tudi tisti njen obrat, ki bi sicer lahko bil visoko rentabilen.

Stran 5

DE

1942 – TRIDESET LET – 1972

DELAVSKA ENOTNOST

29. JANUARJA 1972 — ŠT. 4 — L. XXIX

pravi naslov za denarne zadeve
ljubljska banka

Oddih na smučiščih Zelenice

Foto: A. Ulaga

Izgovori na sistem ne opravičujejo anomalij

Na III. plenarni seji republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije je predsednik VINKO KASTELIC govoril o nekaterih problemih naše ekonomske politike in prakse

Nam vsem je jasno, da naš sindikat kot politična organizacija ne more in ne sme ozko obravnavati samo svojega področja in se boriti samo za interese svojega članstva. Dolžni smo tudi širše oceniti določene stvari in o njih podati svoje mnenje kot politična organizacija.

Praksa od 1965. leta dalje je pokazala, da v naši vsakoletni ekonomski politiki poznamo predvsem dva instrumenta za njeno realizacijo, in sicer: devalvacijo in zmanjšanje sredstev za družbeni standard. Praksa pa tudi kaže, da to ne daje nobe-

nega rezultata, saj smo zdaj še v težavnejšem položaju kot leta 1965, ker so vse bilance slabše in ker ni nobene rezerve več. Dogodki in razvoj kažejo, da s tako praktičističnim delom ne bomo speljali ekonomske politike. Na tem področju je nujno potrebna globalna analiza problemov.

Z ustavnimi amandmaji smo deklarirali politične cilje, ki so vsebovani predvsem v „delavskih ustavnih amandmajih“, po katerih delavci odločajo in razpolagajo z dohodkom in s katerimi je treba doseči, da bodo delavci imeli vpliv na materialne

odločitve na vseh ravneh. Ukrepi ekonomske politike morajo biti kompletni. Tudi v teh dokumentih pa se izgovarjamo na sistem. Izredno resno se postavlja vprašanje, kdo je zainteresiran oziroma ni zainteresiran za spremembo. Nedvomno tej družbeni strukturi, ki danes razpolaga z družbenim kapitalom, ni v interesu, da se sistem menja. V današnjem sistemu se v Jugoslaviji ustvarja veliko dohodka, ustvarjajo se veliki dobički — ne v proizvodnih delovnih organizacijah pri ustvarjanju dobrin, ampak pri špekulacijah, pri manipuliranju s trgovskim in bančnim kapitalom. To je razvidno tudi iz podatkov o osebnih dohodkih v nekaterih dejavnostih, po podatkih o gospodarstvu in po podatkih, kje je dohodek. Te stvari moramo začeti ugotavljati.

O SAMOPRISPEVKU
GLASUJEMO —
KAJ PA
O MILIJARDAH
ZA MARMORNATE PALAČE?

Ugotavljati moramo tudi, zakaj so tolikšne razlike med političnimi cilji naše družbe, ki so deklarirani v ustavnih

amandmajih in drugih dokumentih, in med tistim, kar se pri nas dogaja. Zato tudi prva reforma n dala rezultatov. Predlagajo se sicer različne praktičistične rešitve, ki peljejo celo tako daleč, da tehnokracija ugotavlja, da je rešitev edino v ponovni uvedbi kapitalističnega sistema gospodarjenja. Alternativne temu v praksi še ni bilo. Posebno mi, posebno komunisti v sindikatih smo večkrat inertni do teh vprašanj. Konec koncev stvar ne bi bila tako tragična, če bi vsaj ta kapital, ki se tako obnaša, vlagali v produktivne gospodarske naložbe, čeprav delavski vpliv še ni tako daleč, da bi to povzročil. Dejstvo pa je, da se ta kapital vlaga v marmornate palače — v negospodarske zgradbe (tako na primer 230 milijonov novih din v trgovsko hišo, 110 milijonov novih din v stavbo pri Metalki, 115 milijonov novih din v tretjo poslovno zgradbo). Odločitev delavcev z referendumom za šole in vrtce je potrebna — o teh stvareh pa se javno ne odloča. Če to seštejemo, ugotovimo, da so bile samo v Ljubljani vložene težke milijarde S-din v

(Nadaljevanje na 8. strani)

vreme ni zanesljivo
zanesljiv je

indip

● Kaj predlaga komisija za družbenoekonomske odnose pri Svetu ZSJ?

Sprejem zaključnih računov naj ne bo samo gola obveznost

Stran 3

Čudna strategija

● V Sloveniji obsojajo poskus ŽTP Zagreb, da bi zavoljo lastnih koristi ravnalo v škodo širših družbenih interesov

Stran 4

M Mercator 461 PRODAJALN

LJUBLJANA, 27. januarja — Danes dopoldne se je v Domu sindikatov v Ljubljani sestala plenarna zasedanja republiški odbor Sindikata delavcev v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji Slovenije. Na tej seji so člani obravnavali neposredne naloge republiškega odbora v prihodnjem obdobju, opredelili naloge sindikata pri uveljavljanju samoupravnih sporazumov, razpravljali o predlogu zakona o združevanju v kmetijstvu ter o pripravah na zvezni kongres Sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Jugoslavije. Plenum je sprejel tudi program dela tega sindikata v letošnjem letu.

LJUBLJANA

SINDIKATI IN TISK

Mestni sindikalni svet Ljubljana je prejšnji petek povabil na razgovor novinarje ljubljanskih časopisnih hiš, da bi se pogovorili o še tesnejšem sodelovanju in nadaljnji skupni zavzetosti za pravočasno in objektivno seznanjanje delovnih ljudi in občanov o prizadevanjih ljubljanskih sindikatov za razreševanje najbolj žgočih problemov dela in življenja v Ljubljani. Razgovor je potrdil ugotovitev o dokaj uspešnem dosežanju skupnega dela, obenem pa poudaril potrebo po pogostejših tovrstnih stikih. Ker gre za enega prvih poskusov sindikatov, da bi našli skupno govorico z vsemi sredstvi javnega obveščanja, bi bilo prav, če bi tej pobudi Mestnega sveta sindikatov Ljubljana sledili tudi drugi sindikalni organi.

-mG

NA LINIJI
323-554

CELJE

Občinski sindikalni svet Celje je pred dnevi pričel z razpravo o tezah za zakonsko ureditev družbene intervencije ob neuresničevanju samoupravnih pravic delavcev v organizacijah združenega dela. Pred dnevi so razposlali v vse delovne organizacije potrebno gradivo, po javni razpravi pa organizirali še poseben sestanek o tem vprašanju.

M. B.

Z RAZŠIRJENE PLENARNE SEJE OSS MARIBOR

Enotno in brez zaletavosti

Uresničevanje ustavnih dopolnil bi bilo prepočasno in marsikdaj tudi slabo, če bi nadaljevali s prakso, ko smo uresničevali XV. ustavni amandma

Občinski sindikalni svet Maribor je v sredo na razširjeni plenarni seji, ki so ji prisostvovali tudi člani občinske komisije za samoupravne odnose, razpravljali o uresničevanju ustavnih dopolnil in še posebej o uveljavljanju temeljnih organizacij združenega dela, nato pa je obravnaval in tudi sprejel delovni program za letošnje leto.

Zavoljo že zaključene redakcije lista bomo o delovnem programu mariborskih sindikatov poročali v naslednji številki našega tednika. Tokrat pa povzemimo le nekatere naj-

važnejše misli iz razprave o uresničevanju ustavnih dopolnil. Najvažnejše je pač mnenje, da bomo ta dopolnila uresničili predvsem formalno, ne pa tudi vsebinsko, če se bomo odločili za podobno pot, kot pri uveljavljanju XV. ustavnega dopolnila, ki smo se oprli tako rekoč samo na vodstvene strukture podjetij in na vodstva političnih organizacij, združene proizvajalce pa pučali ob strani. Trenutni razvoj dogodkov v mariborski občini kaže, da si družbenopolitične organizacije v občini glede tega niso najbolj enotne, iz tega pa izvirajo tudi

dokaj posplošene ocene o „betonskih zidovih“, za katerimi naj bi se skrivali direktorji in drugi vodilni delavci kot najhujši nasprotniki uveljavljanja ustavnih dopolnil, češ da v praksi pomenijo spodbudo dezintegracijskim težnjam in drugim oblikam razbijanja podjetij.

Zato glede vsega tega mariborski sindikati zastopajo mnenje, da se je treba o pobudah za uresničevanje ustavnih dopolnil pogovoriti z vsemi zaposlenimi, spodbuditi razprave tudi med neposrednimi proizvajalci in poizvedeti za njihova mnenja. Šele

na tej osnovi bo možno ugotoviti neposredne nasprotnike uveljavljanja ustavnih dopolnil in s tem nasprotnike izvirnih interesov delavcev. Teh nasprotnikov po mnenju sindikatov tudi ne kaže identificirati z vsemi direktorji in drugimi člani vodstvenih struktur podjetij. Ko pa bodo leti nesporno ugotovljeni, bi jih morale politično obsoditi vse politične organizacije ne glede na to, ali so ali pa tudi niso člani Zveze komunistov.

Sicer pa naj bi v zvezi z uresničevanjem ustavnih dopolnil v praksi v razgovorih v kolektivih najprej ugotovili vprašanja, na katera si sami ne znajo odgovoriti. Drugič naj bi sploh ugotovili, ali v posameznih delovnih organizacijah obstaja možnost za ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela. Če pa teh možnosti ni, kako bodo sedanje samoupravne akte prilagodili vsebini ustavnih dopolnil. Teh dveh, po mnenju mariborskih sindikatov v tem trenutku najnujnejših nalog, pa bi se morali v kolektivih lotiti trezno, enotno in brez zaletavosti.

-mG

-mg

Kritične pripombe

Predsedstvo RO Sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije o zasnovi družbenega plana razvoja Jugoslavije do leta 1975

Predsedstvo republiškega odbora Sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije je na zadnji seji v sredo obravnavalo gradivo za družbeni plan razvoja Jugoslavije v obdobju od 1971. do 1975. leta. Člani predsedstva so se v osnovi strinjali s pripombami, ki jih je pred časom k temu gradivu že izrekel zvezni odbor njihovega sindikata, dodali pa so še precej novih kritičnih pripomb in po-

Naslednja bistvena pripomba velja temu, da sestavljalci gradiva niso povedali, iz kakšnih osnov sicer izhaja skopo odmerjeni del gradiva, ki govori o prometu in zvezah. Zato so z ene strani možna ugibanja in podtikanja, ki ne prispevajo h krepitvi ustvarjalnega vzdušja. Po drugi strani pa najbrž ni vzrokov, zakaj sestavljalci gradiva ne bi jasno povedali, na podlagi kakšnih dokumentov in katerega gradiva so izoblikovali svojo zasnovo družbenega plana razvoja naše države v obdobju do leta 1975. Ker gre, skratka, za precejšnje nejasnosti, tudi ni možen kritičnejši pristop k obravnavi predloženega gradiva, ampak je mogoče vnovič opozoriti le na nekatere „večne“ probleme prometa in zvez. V zvezi s tem so člani predsedstva RO Sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije poudarili, da bi v končnem predlogu družbenega plana razvoja Jugoslavije v obdobju do 1975. leta vsekakor morali bolj poudariti potrebo po rešitvi načelnih vprašanj transportne politike in njene mednarodne

usmeritve, pogojev gospodarjenja in poslovanja, odnosov med posameznimi prometnimi panogami in vloge zasebnega sektorja transporta.

-mG

Vprašanje: V letu 1971 sem bil v nekem podjetju zaposlen pet mesecev; delovno razmerje mi je prenehalo sporazumno. Sedaj sem zvedel, da je to podjetje delilo dobiček za celotno leto 1971, vendar jaz nisem ničesar prejel. Na ustno vprašanje so mi odgovorili, da imajo po sklepu DS pravico do dobička le tisti delavci, ki so v času izplačila v delovnem razmerju. Zanima me, ali je takšen sklep delavskega sveta zakonit oziroma ali sem tudi jaz upravičen do dela dobička.

M. J. — POSTOJNA

Odgovor: Če gre za delitev dobička za vse leto 1971 in ne morda le za del leta, ko vi niste delali, ste upravičeni do sorazmernega dela, saj ste tudi vi sodelovali pri ustvarjanju sredstev, ki so jih sedaj delili. Delavski svet ne more omejiti pravice do udeležbe pri delitvi le na tiste, ki so še v delovnem razmerju, oziroma ločiti tistih, ki niso več. Pravice do udeležbe v sorazmernem delu s časom, prebitim na delu ali na podlagi kakšne druge osnove in merila, ki ga predvideva pravilnik vaše delovne organizacije, vam delavski svet ne more odvzeti, ker temelji že na samem zakonu. Svetujemo vam, da naslovite na samoupravni organ delovne organizacije pismeni zahtevek za obračun in izplačilo pripadajočega dela dobička, ki so ga delili delavcem; če vam delovna organizacija tega deleža ne bi izplačala, lahko uveljavite svojo pravico tudi s tožbo na pristojnem sodišču.

M. LIPUŽIČ

SVET ZVEZE SINDIKATOV LJUBLJANE JE SPREJEL PROGRAM DELA ZA LETOS

OBSEŽNI NAČRTI

Pri uresničevanju programskih nalog bo potrebno intenzivnejše sodelovanje s članstvom osnovnih organizacij

Minuli torek je bila v Ljubljani XI. seja sveta Zveze sindikatov Ljubljana, na kateri so sprejeli delovni program za letošnje leto. Predlog delovnega programa, ki ga je pripravilo predsedstvo že ob koncu minulega leta, so na seji soglasno sprejeli, saj načelnih pomislov ni bilo. Nekateri člani sveta so sicer podvomili, ali bo sploh možno uresničiti tako obsežen delovni načrt, vendar so ob spoznanju, da se pravzaprav ne bi smeli odreči nobeni točki programa dela, tudi sami glasovali zanj brez pomislekov.

Program dela, ki so si ga dali ljubljanski sindikati za letošnje leto, je nedvomno zares široko zastavljen. In prav je tako. Tudi v letošnjem letu namreč ljudje veliko pričakujejo od sindikatov, saj je odprtih vprašanj in problemov najmanj toliko, če že ne več, kot jih je bilo minulo leto. Treba se bo jasno opredeliti in začrtati nadaljnjo pot pri reševanju posameznih vprašanj tako na področju samoupravljanja, gospodarjenja, socialne varnosti kot izobraževanja, oddiha zaposlenih in na drugih področjih.

Izhodšča politične dejavnosti ljubljanskih sindikatov za letošnje leto predstavljajo ustavne spremembe, resolucije II. kongresa samoupravljavcev, sklepi III. konference slovenskih sindikatov in republiških kongresov sindikatov delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije, zlasti pa misli tovariša Tita, izrečene na XXI. seji predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije ter sklepi predsedstva.

Ljubljanski sindikati poudarjajo, da zahteva reševanje aktualnih družbenih problemov kontinuirano spremljanje ekonomskih in političnih gibanj v naši družbi ter vztrajno prizadevanje sindikatov za učinkovito urejanje vseh življenjskih pomembnih vprašanj delovnih ljudi. To so tudi razlogi, poudarjajo sindikati, da so vnesli v program dela za prvo polovico letošnjega leta nekatera vprašanja, ki so bila predmet sindikalne aktivnosti že v minulem letu.

Ljubljanski sindikati menijo, da bo potrebno v prihodnje pri uresničevanju programskih nalog še bolj sodelovati s članstvom osnovnih organizacij. Ljudje so namreč zelo zainteresirani za učinkovitejšo reševanje ekonomskih, socialnih in političnih vprašanj v družbi in še posebej za hitrejšo urejanje

nekaterih žgočih življenjskih problemov, kot so, denimo, stanovanjska gradnja, delitev dohodka in osebnih dohodkov ter izobraževanje. Skratka, gre za izredno resno in zahtevno delo, ki bo uspešno opravljeno le ob tesnem sodelovanju s članstvom.

Le v skromnih orisih si oglejmo konkreten program dela, ki so si ga zastavili ljubljanski sindikati za letošnje leto. Zedinili so se, da bodo aktivni na šestih področjih: Najzahtevnejše delo jih vsekakor čaka pri poglobljanju samoupravnih odnosov ter na področju družbeno-ekonomskih odnosov. Svoja prizadevanja bodo usmerili še na področja izobraževanja, socialne varnosti delavcev, rekreacije zaposlenih in ne nazadnje tudi v izpopolnjevanje organizacije sindikatov. O slednjem vprašanju menimo sindikati naslednje:

„Da bi ljubljanski sindikati učinkovito uresničevali svojo vlogo in naloge v sklopu skupnih prizadevanj družbenih de-

javnikov za vsesplošni razvoj in napredek naše skupnosti, je potrebno nenehno skrbeti in ustrezno izpopolnjevati organizacijsko strukturo. Ustanovitve aktivov predsednikov izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata po občinah je gotovo eden izmed zelo pomembnih korakov za poživitev dejavnosti sindikatov v specifični komunalni ureditvi Ljubljane. Prvi začetki delovanja „občinskih sindikalnih aktivov“ so pokazali dobre rezultate, tako na primer ob referendumu o otroškem varstvu in šolstvu itd. To nas spodbuja, da se bomo v letošnjem letu poslužili te oblike dela še v večjem obsegu...“

A. Ul.

Pravna posvetovalnica DE

Vprašanje: Ker nameravam v letu 1972 uveljaviti pravico do pokojnine, me zanima, kakšni bodo količniki za valorizacijo osebnih dohodkov iz prejšnjih let na raven osebnih dohodkov v letu 1971.

T. M. — SOLKAN

Odgovor: Skladno z določbo 32. čl. temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju določi valorizacijske količnike skupščina republiške skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v začetku vsakega leta na podlagi statističnih podatkov republiškega zavoda za statistiko o gibanju povprečnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih delavcev v minulem letu. Lani je skupščina tak sklep sprejela v marcu in je bil objavljen v uradnem listu SRS št. 9. z dne 17. 3. 1971. leta; v letošnjem letu pa tak sklep še ni bil objavljen.

M. VEHOVEC

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

Sprejem zaključnih računov naj ne bo samo zakonska obveznost

Stališče komisije za družbenoekonomske odnose Sveta ZSJ o razpravi pri sprejemanju zaključnih računov za minulo leto

Komisija za družbenoekonomske odnose pri svetu ZSJ je 21. januarja letos obravnavala naloge sindikatov pri organiziranju razprave o zaključnih računih za minulo poslovno leto. Pri tem je komisija opozorila, da morajo prav sindikalne organizacije dati pobudo za javno razpravo o zaključnih računih za leto 1971 v vseh delovnih organizacijah gospodarstva in družbenih dejavnostih, in to pred in po sprejemu zaključnih računov na zborih delavcev ali v samoupravnih organih. Samo tako bodo delavci v samoupravno organiziranem delu vsestransko uveljavili svoje ustavne pravice v delitvi dohodka in osebnih dohodkov ter sredstev za skupno porabo. V tem primeru bi tudi prekinili z dosedanja prakso formalističnega obravnavanja in sprejemanja zaključnih računov, ki je postala že reden pojav v velikem številu organizacij združenega dela.

Komisija za družbenoekonomske odnose sodi, da bi delavci in delavski sveti na podlagi dokumentacije, ki jo bodo pripravile strokovne službe o poslovanju v minulemu letu, posvetile posebno pozornost zlasti naslednjim vprašanjem:

- Kakšni so bili skupni stroški poslovanja in pri tem zlasti plačila zasebnemu sektorju za opravljena dela in storitve;

- kolikšna, za kaj so bila porabljena sredstva za reklamo, reprezentanco in za podobne izdatke;

- kolikšni so bili skupni stroški prodaje in še posebej kolikšni so bili dohodki trgovskih potnikov;

- kolikšni so bili izdatki za nadurno delo, kakšna dela so bila opravljena v nadurah in kdo je o tem odločal;

- kolikšna so bila izplačila za delo po pogodbah in kolikšna za delo oseb v dopolnilnem delovnem razmerju ter kakšna dela so bila opravljena na tej podlagi;

- kolikšna sredstva so bila porabljena za terenske dodatke, službena potovanja, darila, uporabo zasebnih avtomobilov v službene namene itd.;

- kakšni so bili sodni stroški in kolikšne zamudne obresti ter drugi stroški zavoljo nelikvidnosti.

Člani komisije so ugotovili, da je obravnavanje in sprejemanje zaključnih računov delovnih organizacij za 1971. leto ugodna priložnost, da delavci - samoupravljavci, ki ustvarjajo dohodek, ugotove, ali so bili v minulemu letu primeri nepotrebne in neplanske porabe dohodka kot celote in še posebej tistega dela dohodka, ki je bil namenjen za osebne dohodke in za osebne prejemke in ali so bili resnično potrebni vsi stroški poslovanja. Pri tej obravnavi je treba vztrajati pri doslednem spoštovanju zakonitosti in odgovornosti posameznikov in kolektivnih organov, če

sklepi, ki so jih sprejemali, niso bili v skladu z zakoni in drugimi predpisi ter normativnimi akti delovnih organizacij.

Na podlagi gibanj v delitvi skupnega dohodka in dohodka v letu 1971 je potrebno v normativnih aktih delovnih organizacij ustrezneje urediti vse oblike delitve, pri čemer si moramo prizadevati, da bi bila ta delitev kar najbolj objektivizirana in odvisna od obsega proizvodnje, opravljenih storitev, dejanskih rezultatov dela in ustvarjenega dohodka. Prav tako je potrebno zagotoviti redno informiranje o delitvi dohodka na osnovni in obratna sredstva, na amortizacijo in investicijsko vzdrževanje, potrebno je realno ovrednotiti tudi nedokončano proizvodnjo, surovine itd., saj bi tako lahko bistveno pripomogli k izboljšanju likvidnosti delovnih organizacij in zagotovili dovolj velika lastna sredstva za povečanje obsega proizvodnje v letošnjem letu. Hkrati bi morali obravnavati tudi razmere pri sprejemanju in uresničevanju družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov o pridobivanju in delitvi dohodka ter osebnih dohodkov, pri čemer bi morali dosledno vztrajati pri tem, da uveljavijo sprejete dogovore in sporazume tudi tam, kjer jih doslej še niso.

Komisija je prav tako ugotovila, da bo tak pristop pri obravnavi in sprejemanju zaključnih računov delovnih organizacij za 1971. leto, za katerega se bodo dosledno zavzemali sindikati, v marsičem pripomogel k izboljšanju likvidnosti, stabilizaciji in k uveljavitvi takšne delitve dohodka, ki bo v sorazmerju s prizadevanji delavcev, z doseženim poslovnim uspehom in z razvojem temeljne organizacije združenega

dela, delovne organizacije in vseh drugih oblik združenega dela.

Komisija za družbenoekonomske odnose sveta ZSJ se odločno zavzema, da obravnava zaključnih računov za minulo poslovno leto ne bi omejevali le na golo izpolnjevanje zakonskih obveznosti delavskih svetov oziroma svetov delovnih skupnosti, ter opozarja, da je dolžnost in interes delavcev, da so čimbolj vsestransko informirani o celotnem poslovanju in delitvi dohodka in osebnih dohodkov ter s tem tudi o rezultatih, slabostih in problemih gospodarjenja.

Da bi zagotovili čimbolj učinkovito in čimbolj vsestransko angaziranje delavcev pri obravnavi teh vprašanj, morajo sindikalne organizacije, delavski sveti in sveti delovnih skupnosti zagotoviti polno demokratičnost in javnost pri obravnavanju in sprejemanju zaključnih računov za minulo poslovno leto. Prav tako se je potrebno energično upreti slehernim poskusom pritiskov ali drugih vplivov na delavce, ki bodo konkretno in argumentirano opozarjali na primere neracionalne porabe družbenih sredstev, slabega gospodarjenja, nesprejemljivih odnosov v delitvi dohodka in osebnih dohodkov, pri porabi sredstev skladov delovne organizacije ali na druge oblike nesamoupravnega odločanja.

Komisija še posebej poudarja odgovornost vseh strokovnih služb v organizacijah združenega dela in pričakuje, da bodo delavci, ki so v njih zaposleni, kar najbolj angažirali delavce, sindikalne organizacije in samoupravne organe za izboljšanje rezultatov gospodarjenja in poslovanja. Komisija hkrati predlaga Službi družbenega knjigovodstva, da ob analizi zaključnih računov upošteva tudi družbeno oceno delovnih kolektivov, da obravnavajo vprašanja, ki so še posebej pomembna za delavce, ter da zagotovi tudi širšo družbeno oceno gospodarjenja in delitve dohodka.

SLOVENSKE KONJICE

Organi občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah pripravljajo predlog delovnega programa za obdobje po prvi konferenci konjiških sindikatov. Posebno pozornost bodo sindikati posvetili nadaljnjemu razvoju samoupravljanja in izobraževanja delavcev, njihovi re-

diferencirana uporabnost baterij

ZMAJ

vam omogoča optimalno izkoriščanje energije

super

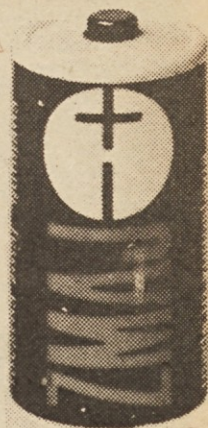
zlata — za zahtevne aparate

extra

srebrna — za navadne aparate

normal

črna — za razsvetljava

ALI BO POSKUS USPEL?

Kranjska sindikalna šola po novem

V četrtek, 3. februarja popoldne se bo pričela v hotelu Alpe-Adria v Radovljici letošnja sindikalna šola za sindikalne delavce osnovnih organizacij sindikata kranjske občine. V prvi temi bodo udeleženci šole razpravljali o sindikatih kot sestavnem delu socialističnega družbenega sistema, o vlogi in nalogah osnovne organizacije sindikata v delovni organizaciji ter o metodah dela v sindikalni organizaciji. Šola bo vsakih štirinajst dni in to vselej v četrtek popoldne, v petkih dopoldne in popoldne ter v sobotah dopoldne.

Lanskoletna sindikalna šola je pomenila v vsebinskem in organizacijskem pogledu korak naprej v primeri s takimi šolami v prejšnjih letih. Vsak udeleženec se je vključeval v razpravo o obdelanih temah, izbral neki problem iz svoje delovne organizacije in ga skladno s stališči svoje osnovne organizacije sindikata o izbrani problematiki obdelal v seminarski nalogi. Ob koncu šole je vsak udeleženec predloženo nalogo zagovarjal in o svojih ugotovitvah, stališčih in predlogih na javnem nastopu seznanil druge udeležence šole.

Letos so se na Delavski univerzi „Tomo Brejč“ in na kranjskem občinskem svetu Zveze sindikatov odločili za še bolj neposredno vključevanje udeležencev sindikalne šole v njeno

delo. Tako namreč menijo, da bo šola ne samo še bolj zanimiva in poučna, ampak bo tudi nudila vsem udeležencem še več praktičnih izkušenj za delo v osnovnih sindikalnih organizacijah.

SINDIKAT KOT SUBJEKTIVNA SILA

Snovalci sindikalne šole v Kranju hočejo udeležencem pokazati, kako lahko osnovna organizacija sindikata kot subjektivna sila skladno z interesi in pričakovanji svojega članstva v delovni organizaciji spodbudi in doseže najbolj racionalno odločitev samoupravnega organa.

Vsem udeležencem šole bodo čez nekaj dni poslali vabilo v šolo z nazornim načrtom predavanja in praktičnega skupinskega dela na prvem seminarju od 3. do 5. februarja. Vabilu bodo priložili kratko, vendar pregledno in razumljivo informacijo o zaključnem računu delovne organizacije „X“ za leto 1971 ter predlog dveh variantnih, med seboj zelo različnih in nasprotujočih si sklepov, ki naj bi jih obravnaval de-

lavski svet in se za enega odločil.

Drugi dan sindikalne šole v prvem seminarju bodo udeleženci obravnavali med drugim tudi sestanek kot način demokratično usmerjene izmenjave mnenj, pogledov in stališč prisotnih o izbranem problemu, nakar bodo kot namišljeni člani delavskega sveta podjetja „X“ razpravljali o predloženem zaključnem računu in se dogovorili za dnevni red seje tega samoupravnega organa in o načinu, po katerem naj bi predlagani odločitvi posredovali v oceno vsem članom delovne skupnosti. Pri tem bo skupina udeležencev šole kot namišljeni izvršni odbor osnovne organizacije sindikata pripravila za sejo delavskega sveta novo, dopolnjen predlog odločitve ter ga na seji delavskega sveta branila in zagovarjala.

Po končani seji tako namišljenega delavskega sveta podjetja „X“ bodo o glavnih značilnostih poslovanja in o sprejetih odločitvah glede predloženega zaključnega računa za leto 1971 pripravili kratko poročilo in ga v posebni izdaji internega biltena natisnili za vse člane delovne skupnosti.

ZA VSAKOGAR NEKAJ ...

Tako zasnovano seminarsko delo v kranjski sindikalni šoli bo nudilo prav slehernemu udeležencu možnost za tvorno sodelovanje. Eden med njimi bo moral prevzeti vlogo predsednika delavskega sveta, dva bosta pisala zapisnik na informativnem sestanku in na seji sveta, večina preostalih se bo razdelila v tri skupine: prva bo na seji sveta delovne skupnosti zagovarjala prvo variantno odločitev predlagateljev, druga drugo, tretja pa novo, ki jo bo izoblikovala kot osnovna organizacija sindikata. Nekaj udeležencev bo prevzelo obveznost, da po seji delavskega sveta oblikuje na podlagi zapisnika končno poročilo, dva ali trije udeleženci pa bodo pripravili matrice in natisnili potrebno število izvodov internega biltena.

Ker bo vsak udeleženec pred pričetkom prvega seminarja prejel priročnik o delu sindikalne organizacije med dvema običnima zboroma, teze predavanja, skico praktičnega dela, informacijo o predloženem zaključnem računu ter vabilo na sejo namišljenega delavskega sveta podjetja „X“ z nekaj izvodi natisnjene internega biltena, bo tudi obogatil zbirko svojih zapiskov, priročnikov in gradiva za delo v osnovni organizaciji sindikata. In kar je najvažnejše: vsak udeleženec bo s svojim prispevkom pripomogel opraviti koristno politično nalogo, ki jo že ali jo bo še morala izpeljati tudi sindikalna organizacija, v kateri sam aktivno dela ...

DUŠAN REBOLJ

MILAN POGAČNIK

Ni govora o krizi Jugoslavije

● Na rob II. konferenci jugoslovanskih komunistov

V četrtek dopoldne, v času, ko moramo v našem uredništvu oddati zadnji rokopis v tiskarno, je delo II. konference ZKJ še v polnem razmahu; trajalo bo še tudi popoldne, ko bo konferenca sprejela akcijski program ZKJ. Toda kljub temu, da konferenca še ni zaključena, bi vendarle lahko dali vsaj najvažnejše elemente za njeno oceno, brez bojazni, da jih bo zaključni dokument konference demantiral.

Konferenca ZKJ je njen najvišji organ med dvema kongresoma; II. konferenca pomeni torej najvišji organ ZKJ med njenim zadnjim, devetim kongresom in njenim prihodnjim desetim kongresom. Prave nanjo so potekale v znamenju večmesečnih intenzivnih razprav v organizacijah Zveze komunistov Jugoslavije, lahko pa bi rekli, da so se prave začele pravzaprav že s

17. sejo predsedstva ZKJ (z brionsko sejo). Takrat je bil sprejet sklep, da bo II. konferenca proučila nekatera važna vprašanja ZKJ in odnosov v njej; zgodilo pa se je, da je šele 21. seja predsedstva ZKJ v Karadjordjevem, ko je predsedstvo reklo odločen „ne“ vsemu, kar pri nas spodbuja ne samo bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije, temveč tudi naš samoupravni socializem, da je šele ta seja omogočila odgovore na mnoga izredno pomembna vprašanja našega življenja in nadaljnega razvoja.

Konferenca je spregovorila o družbenoekonomskem položaju v Jugoslaviji ter o nalogah ZKJ. Njeni udeleženci so trezno, brez vsakega malodušja ocenili naše sedanje probleme in težave ter z odprtimi očmi in brez vsakega strahu pogledali naloge, ki stojijo pred nami.

Kot že tolikokrat doslej, je tudi tokrat tovariš Tito spregovoril iz srca ne samo vseh komunistov, temveč tudi vseh delovnih ljudi Jugoslavije. Poudaril je, da ne more biti govora o kakšni krizi naše države, da lahko govorimo le o določenih napakah v vrstah ZKJ, še posebej kar zadeva izpolnjevanje sklepov njenega 9. kongresa. Če bi te sklepe dosledno izpolnjevali, potem ne bi prišlo niti v gospodarstvu niti v drugih družbenih dejavnostih do znanih težav, katerih posledice so bile tolikšne, da je zaradi njih dvignil glavo celo naš notranji sovražnik. In dalje: dejstvo je, da smo v našem razvoju dosegli velike uspehe, ki pa bi bili lahko še mnogo večji, če bi bili komunisti vedno na svojem mestu ...

Glede ocenjevanja uspehov in težav v našem gospodarstvu je Kiro Gligorov na konfe-

renci poudaril, da vse premalo poznamo podatke, da je od začetka reforme do konca leta 1970 bilo zamenjanega več kot 40 % strojnega parka jugoslovanske industrije, od tega dobro tretjino z avtomatskimi in polavtomatskimi stroji. In dalje: dejstvo, da smo v zadnjih treh letih nabavili v tujini za približno 2,5 milijarde dolarjev opreme, postavlja vprašanje naših dolgov v tujini v precej drugačno luč, kot bi ga želeli postaviti neobjektivni kritiki.

Ko je na konferenci govoril o nalogah ZKJ, je Veljko Vlahović dejal, da je ZKJ žal dopustila, da je bil delavski razred odrinjen od odločanja v naši družbi, zaradi česar so protirevolucionarne sile postale nasilnejše in predrznejše, okrepili so se različni odpori samoupravljanju in se povečale socialne razlike v družbi. Samoupravni družbeni odnosi

— je poudaril Vlahović — so najboljše zagotovilo, da se noben narod ne bo čutil politično ali gospodarsko neenakopravnega, ali oškodovanega. Socialistična Jugoslavija mora biti last vseh njenih narodov, kajti samo tako je mogoče napredovati in se krepiti; narodnostno vprašanje pri nas je zato najtesneje povezano z bojem za samoupravljanje.

To so bile izhodiščne misli, ki so kot rdeča nit povezovala tudi vso razpravo na konferenci, ki je bila zares dostojna komunistov. Zato tudi ne moremo od konference pričakovati drugačnih sklepov kot odločno podporo prizadevanjem za stabilizacijo gospodarstva, za nadaljnji razvoj samoupravljanja, za nadaljnjo krepitev bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in za uresničitev odločujoče vloge delavskega razreda v naši družbi.

Svet delovne skupnosti pri republiškem svetu ZSS razglašja prosto delovno mesto: **SVETOVALCA** — strokovnega sodelavca za vprašanja samoupravnega prava.

Pogoj: dokončana pravna fakulteta, 8 let delovne prakse, družbeno-politična angažiranost in pet mesecev poskusne dobe. Prijave sprejema tajništvo republiškega sveta do 10. februarja 1972.

KOMENTATORJEV STOLPEC

V čigavih rokah je ekonomska moč?

Pred šestimi leti smo prerokovali, da bo lani in letos gospodarstvo razpolagalo že s približno 70 odstotki sredstev, namenjenih za razširjeno reprodukcijo. Te napovedi pa ne le, da se niso uresničile, marveč je tok denarja krenil celo v nasprotno smer — na vplivno območje bank in družbeno-političnih skupnosti. Delovne organizacije razpolagajo samo s približno 30 % ustvarjenega presežka dela. Če pa izključimo zunanjetrgovinska in reeksportna podjetja, znaša presežek v korist gospodarstva komajda kakih 22 %. Velika količina na novo natisnjene denarja in mednarodnih zadolžitvev tudi ni v dosegu delavskega razreda. To je hkrati najkrajši odgovor na vprašanje, kdo ima v naši družbi ekonomsko moč. Razpolaganje s presežkom dela je torej tista osnova, iz katere se porajajo vsi drugi družbenoekonomski problemi.

Cepprav se je potrebno čimprej dogovoriti o politiki gospodarskega razvoja, pa nikakor ne kaže hiteti na račun demokratičnih dogovorov. Brez jasno izraženih interesov delavcev in njihovih medsebojnih dogovorov, kako naprej, si lahko bolj škodimo kot koristimo. Z administrativnimi ukrepi pa tudi z medrepubliškimi dogovori lahko le za nekaj investicijskih zveznih zamisli porabimo vso akumulacijo in ves presežek dela za naslednjih pet let in ponovno omrtvičimo razvoj samoupravljanja. Takšno „gospodarjenje“ se nam že krepko maščuje. Tako smo lani v 11 mesecih imeli 144 milijard dinarjev medsebojnih nepokritih obveznosti, več kot 1300 podjetij je imelo blokirane račune, več kot pol milijona delavcev se vedno pričakuje prvega v mesecu z negotovostjo, ali bodo dobili osebne dohodke.

Vendar pa smo v tem času ugotovili tudi najpomembnejša žarišča nelikvidnosti, ki so: država kot potrošnik in dobavitelj, banke kot kreditorji in končno delovne organizacije same.

Gospodarstveniki računajo, da družbeno-politične skupnosti skupaj z negospodarskimi dejavnostmi dolgujejo gospodarstvu dobrih 9 milijonov dinarjev. Ker za plačilo teh dolgov ni mogoče uvesti prisilnega plačila oziroma stečaja, je edini izhod iz nelikvidnosti v razširitev obveznega plačevanja v gotovini. Tokovi koncentracije sredstev v minulih letih so privedli do premočne vloge bank v financiranju investicij. Edini izhod naj bi po nekaterih predlogih poiskali v tem, da bi investitor s precej večjim zneskom lastnih sredstev kot doslej — morda celo s petino — sodeloval v financiranju svojega programa. Z novimi ukrepi naj bi tudi preprečili vsako neposredno bančno kreditiranje objektov infrastrukture. Kar pa zaveda obratna sredstva, pa bi bilo potrebno do 1975. leta doseči, da bi trajni viri obratnih sredstev predstavljali 70 % količine obratnih sredstev.

Ti predlogi so nedvomno koristni, uveljaviti pa jih bo mogoče šele takrat, ko bodo družbenopolitične skupnosti plačale gospodarstvu sedanje dolgove, ki niso majhni. V. B.

Ugodna znamenja

Za devizni trg je bil lanski december mesec rekordov in ugodnih vesti. Po vojni še nikoli nismo uspeli izvoziti blaga v vrednosti 3280 milijonov din, še manj pa ugotoviti, da je neblagovni de-

vizni priliv od nakazil zdomec, turizma in drugih virov v enajstih mesecih presegel milijardo dolarjev. Prvič po dvajsetih mesecih smo tudi blagovni devizni deficit

zmanjšali na 820 milijonov din. Kljub takšnim rezultatom pa se je po oceni gospodarstvenikov prava bitka za utrditev na tujih trgih in za stabilizacijo domačega trga šele začela.

Manj pa vendar več

Plan izvoza mariborskega gospodarstva dosežen s 94 %, vendar je izvoz za 11 % večji kot leto poprej

Po planskih predvidevanjih naj bi gospodarstvo mariborske, slovensko-bistriške in lenarške občine lani izvozilo za nekaj več kot 50 milijonov dolarjev proizvodov. Delovne organizacije pa teh predvidevanj niso v celoti izpolnile, saj je bil letni plan dosežen le s 94 %. Skupna vrednost izvoza iz vseh treh občin je znašala nekaj več kot 47 milijonov dolarjev, kar pa je kljub zaostanku za planom za 11 % več kot leto poprej.

Največji izvoznik na mariborskem območju je bila tovarna Impol iz Slovenske Bistrice, ki je leta 1971 prodala na tuja tržišča za skoraj 11 milijonov dolarjev svojih izdelkov. Industrijske panoge, ki so lani izvozile več, kot so predvidevale, so elektroindustrija, industrija papirja, podjetja tekstilne stroke ter obutvena in živilska industrija, med drugimi gospodarskimi dejavnostmi pa gradbeništvo, transport in gozdarstvo. Med posameznimi industrijskimi delovnimi organizacijami so dosegli najboljše uspehe pri izvozu v Tovarni stikalnih naprav, v Tovarni pletenin in konfekcije, v tovarnah papirja na Ceršaku in Sladkem vrhu ter v tovarni obutve Lilet. Na mednarodnem tržišču pa se vse bolj uveljavlja mariborsko transportno podjetje Spedtrans, saj je lani ta kolektiv opravil v tujini že skoraj polovico vseh svojih storitev in ustvaril za več kot 2 milijona 300 tisoč dolarjev deviznega priliva.

Cepprav se ni popolnih podatkov o izvoznih načrtih mariborskih tovarn za letošnje leto, pa že lahko zapišemo, da v večini podjetij napovedujejo prodor na tuja tržišča. Zlasti devalvacija dinarja in revalvacija nekaterih tujih valut silita delovne organizacije, da se še bolj kot doslej vključujejo v mednarodno delitev dela. D. P.

Čudna strategija

V RO Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije obsojajo poskus hrvaških železničarjev, da bi zavoljo lastnih koristi ravnali v škodo jugoslovanskih in slovenskih interesov

Lani poleti je ŽTP Zagreb skupaj s svojimi partnerji na skrivaj sklenilo pogodbo z avstrijskim koncernom VOEST o kombiniranem železniško rečnem prevozu železove rude od Luke Bakar do avstrijskih železarn. Po tej pogodbi bi pridobilo ŽTP Zagreb s partnerji Luka Reka, Transjug Reka in Donavski Lloyd iz Siska precejšnje finančne koristi na škodo jugoslovanskih železnic kot celote in še posebej ZŽTP Ljubljana ter tudi v škodo avstrijskih železnic. Zaradi tega je Skupnost JŽ 11. novembra lani to pogodbo tudi preklcala, saj bi njeno izvajanje razen tega pomenilo tudi uradno priznanje poskusa razbijanja in razpadanja enotnega jugoslovanskega železniškega sistema.

Slovenski železničarji so ta poskus hrvaških železničarjev sprva ocenjevali kot izraz negativnih pojavov v družbenem združenju na Hrvaškem v bližnji preteklosti. Zdaj se je izkazalo, da kljub najnovejšemu političnemu razvoju na Hrvaškem in v Jugoslaviji nekateri vodilni delavci ŽTP Zagreb ob očitni podpori pristojnih republiških organov še vedno vztrajajo pri uresničitvi omenjene pogodbe. O tem se na Hrvaškem zdaj tudi odkrito govori kot o izredno pomembni postavki v „prometni strategiji“ te

republike, kot je, denimo, zapisal zagrebški Večernji list v svoji številki z dne 10. januarja letos. Večernji list tudi ocenjuje ta škodljivi in nelegalni posel kot izredno pomemben uspeh hrvaških podjetij, češ da je rezultat „pravilne ocene trenutka“.

O tem vprašanju je razpravljalo tudi predsedstvo republiškega odbora Sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije. Člani predsedstva so bili enotnega mnenja, da gre za škodljivo akcijo in za očiten poskus razbijanja enotnega sistema jugoslovanskih železnic, za popolno nasprotje vsega tistega, kar je o skladnem razvoju posameznih prometnih dejavnosti in o medsebojnem usklajevanju interesov sklenil V. kongres sindikata delavcev v prometu in zvezah Jugoslavije decembra lani v Skopju. Zaradi teh vzrokov predsedstvo RO sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije obsoja omenjeno akcijo ŽTP Zagreb in njegovih partnerjev. Vedeti je namreč treba tudi to, da decentralizacija jugoslovanskih železnic ni nikdar imela za cilj razpad jugoslovanskega železniškega sistema, ampak smo se in se še trudimo za njegovo utrditev in uveljavitev na samoupravnih osnovah ter da bi na tej podlagi zagotovili enoten nastop JŽ doma in na tujem. —mG

Predilničarji v zagati

Predlogi Predilnice Litija za ublažitev posledic podražitve bombaža na svetovnem trgu

Z inflacijo in stalnim porastom cen se ne ubada samo naše gospodarstvo. Podražitve so reden pojav tudi drugod v svetu. Tako so pred nedavnim največji proizvajalci bombaža na svetu povečali cene tujih surovin za polnih 25 %. Litjski predilničarji so še lani kupovali bombaž po največ 8 din za kilogram, danes morajo odšteti zanj že 13 din.

Samo zaradi podražitve te surovine, ki jo seveda litjska predilnica v celoti uvaža, bo moral podjetje doplačati 12 mili-

jonov din. Zavoljo devalvacije dinarja bo izgubila predilnica Litija novih 12 milijonov din, pri uvozu sintetike pa bo imel kolektiv izgubo skoraj 8 milijonov din. Vse podražitve surovin, revalvacije tujih valut in razvrednotenje našega dinarja bodo predilniški kolektiv veljale dobrih 31 milijonov din. To pa je več, kot znašajo vsa njihova letošnja amortizacijska sredstva in polovica sredstev za izplačila osebnih dohodkov zaposlenih.

Zvezna direkcija za rezerve je sicer predilniški industriji pri-

skočila v pomoč s tem, da ji je iz svojih zalog odstopila 10.000 ton bombaža. Vendar ta količina surovin zadošča komaj za 40-dnevno obratovanje predilnic. V litjski predilnici zato opozarjajo, da bo treba čimprej najti izhod iz zagate, sicer se bo vsa naša predilniška in tekstilna industrija znašla v težavah, iz katerih se ne bo zlepa izkopala. Litjska Predilnica bi sicer vso svojo proizvodnjo preje lahko prodala na tuja tržišča, toda če bi se odločili za tak korak, bi dobršen del slovenske tekstilne

industrije ostal praktično brez možnosti za nadaljnje obratovanje.

Zavoljo teh razmer so slovenski predilničarji predlagali zveznim organom tri možne rešitve: zvišanje cen preji, regres pri uvozu surovin ali znižanje carinskih stopenj pri uvozu surovin. Vse pa kaže, da se pristojni zvezni organi ne bodo odločili za nobenega od naštetih predlogov v celoti, pač pa bodo verjetno zmanjšali carino in dovolili deloma spremeniti cene preje. —m—

VOBJEKTIVU

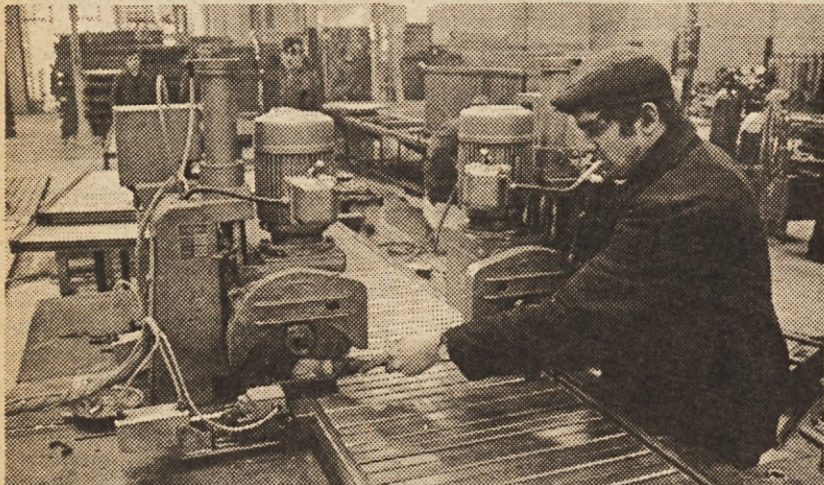
Novo v »EMO«

Tovarna „EMO“ iz Celja je lani praznovala 75-letnico obstoja. Nekdanja proizvodnja — v glavnem kuhinjska in druga posoda, vsako leto relativno nazaduje. Obseg po vrednosti je sicer enak oziroma celo narašča, posebno še, ker iz leta v leto prehajajo na proizvodnjo zahtevnejše in kvalitetnejše („UNIVERZAL“) posode. Ker pa v tovarni osvajajo in razširjajo proizvodnjo novih izdelkov, dosega posoda le še 30 do 35 % celotne proizvodnje. Tovarna se v zadnjih letih širi predvsem na račun kotlov za centralno ogrevanje, radiatorjev, pečij na olje in trdo gorivo, odpadkov za avtomobilsko industrijo, frite — surovine za emalje. V zadnjem času pa pripravljajo proizvodnjo novih emoterm radiatorjev in containerjev, ki jih bodo delali za ameriškega naročnika.

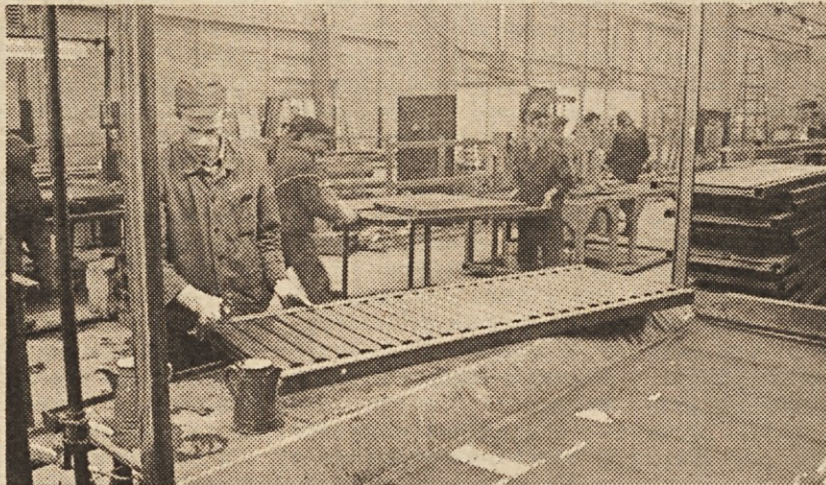
Proizvodni trak za izdelavo novih emoterm radiatorjev prav sedaj usposablja za normalno proizvodnjo. Inženir Mirko Jan-

čigaj je povedal, da so začeli s poskusno proizvodnjo lani novembra. Emoterm radiatorje delajo po nemški licenci, pravzaprav razvijajo tehnologijo skupaj, saj je tudi za nemškega partnerja to nov proizvod. Največja prednost novega radiatorja je predvsem v tem, da je za isto toplotno moč znatno manjši, saj je 5,3 cm širok in le 15 cm daljši radiator enakovreden klasičnemu, ki je širok 11 cm. Prednost pa je tudi ta, da na 1 kilogram vložene materiala daje novi radiator od 20 % do 25 % več kalorij.

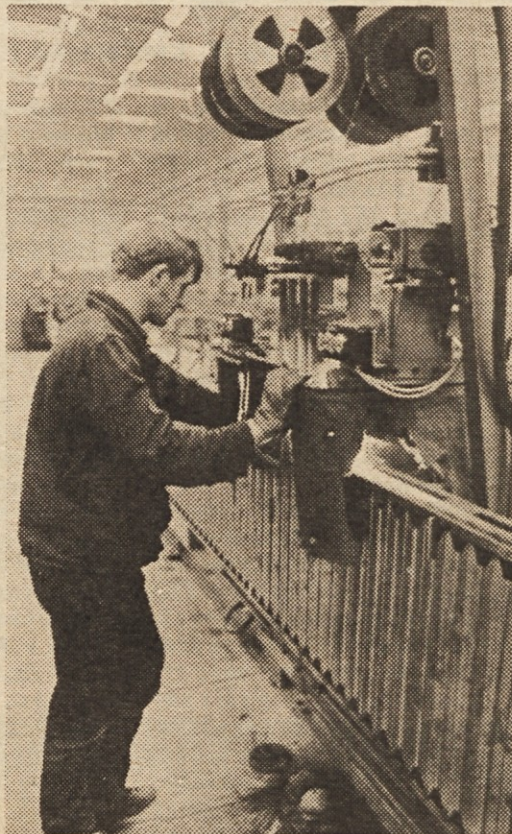
Trenutno dela oddelek za nove radiatorje s 30 % zmogljivostjo. Nekako v dveh mesecih, ko bodo proizvodno linijo dopolnili, bodo dnevno izdelali 16 ton oziroma 800 tekočih metrov radiatorjev različnih velikosti. Klasičnih radiatorjev izdelajo sedaj v „EMO“ od 5.500 do 6.000 ton letno. Poleg tega pa bodo, ko bo proizvodna linija emoterm radiatorjev stekla s polno paro, izdelali še več kot 4.000 ton novih radiatorjev. A. A.

Emoterm radiatorje delajo na dveh vzporednih tekočih trakovih. Ena od faz dela je tudi rezanje radiatorjev na določeno dolžino.

Predno gre nov radiator v lakirnico, ga pod pritiskom preizkusijo. Čepprav mora zdržati 4 atmosfere, ga preizkusijo pod pritiskom 9 atmosfer.

Posamezne člene radiatorja na posebnem stroju zvarijo z zbirnim oziroma razdelilnim kanalom.

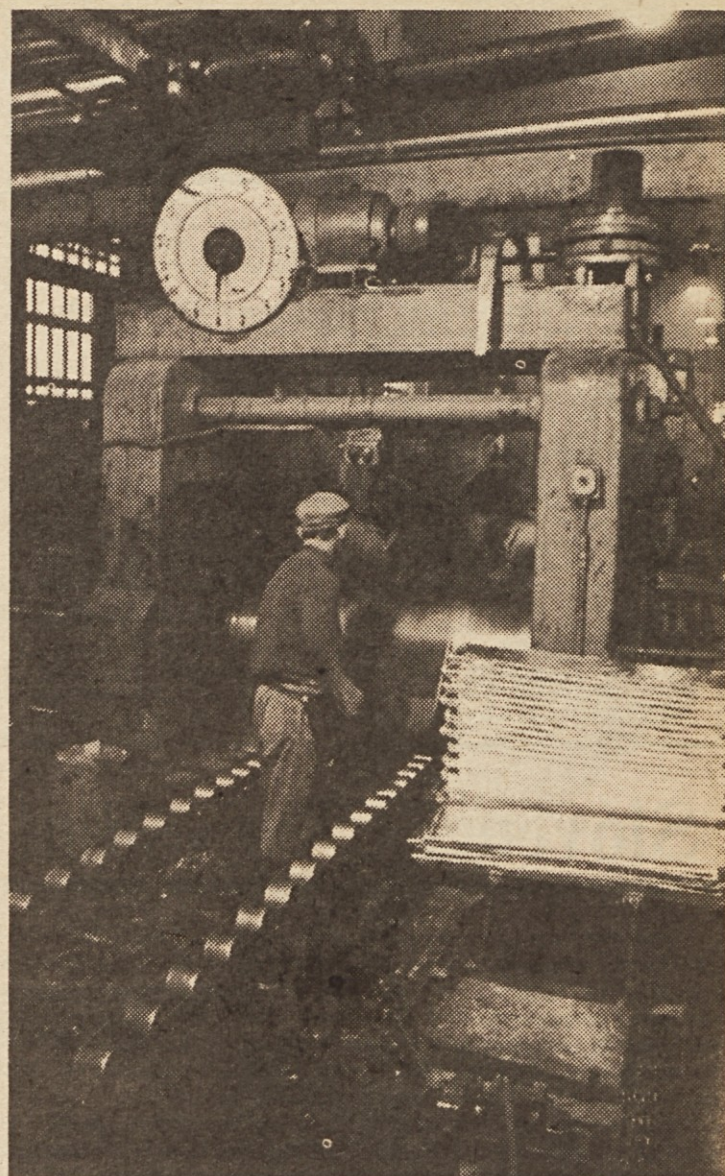

Svoje kupce Cinkarna Celje hočeš nočeš kreditira že s 40 milijoni dinarjev, zato pa je sama nelikvidna.

V smislu veljavnih predpisov pa banke ne smejo dodeliti že odobrenih namenskih kreditov za obratna sredstva tistim podjetjem, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti in imajo zato blokiran žiro račun.

Zaradi tega, ker Cinkarni Celje manjka obratnih sredstev, z močno zmanjšanimi zmogljivostmi obratuje njen obrat, ki bi sicer lahko bil visoko rentabilen in so mu tista obratna sredstva tudi namenjena.

Kako bi bilo, če bi sprejeli nov predpis, ki bi v opisanih primerih na povzročitelje prenesel posledice takega stanja z obrestmi vred? Saj smo pred zakonom menda vsi enaki — v dobrem in v slabem?

Trenutni položaj 1500-članskega kolektiva Cinkarne Celje še najbolj spominja na utapljačega se kopalca, ki je še zbral toliko moči, da se je ves iznemogel sicer privlekel na rešilno obrežje, pa so ga neusmiljeno spet pahnil nazaj v vodo in ga zdaj v njej načrtno „tunkajo“.

Vsem tistim, ki prispodobne razumejo, bodo stvari postale jasne, če povemo, da so v Cinkarni Celje leta 1970 zaradi zastarele tehnologije, pomanjkanja cinkovih koncentratov in zaradi plafoniranih cen — nekatere med njimi se „držijo“ še od reforme sem — prigospodarili 25 milijonov dinarjev poslovne izgube, medtem ko so si s poslovnim načrtom in sanacijskim programom za minulo leto postavili cilj, da proizvodnjo preusmerijo tako daleč, da v tem letu ne bi bilo več izgube, kasneje pa naj bi bilo na osnovi spremenjenega proizvodnega programa zagotovljeno rentabilno poslovanje.

S številnimi ukrepi, ki so jih izvedli in o katerih bomo še spregovorili, predvsem pa z izrednimi delovnimi naporami so sicer dosegli, da se je poslovno leto 1971 izteklo brez izgube, da so v breme lastnega dohodka pokrili 10 milijonov dinarjev stroškov v zvezi s sanacijo podjetja in da že odplačujejo tudi poslovno izgubo iz leta 1970. Vendar pa tudi „cinkarjev“, ki so komaj malo iz vode pogledali, razvrednotenje dinarja in stabilizacijski ukrepi niso obšli. Še več: objektivno gledano so jih pahnil v položaj, ki je slabši od tistega pred letom dni. Skratka, komaj se je po dolgem času začel porajati optimizem, že se je moral umakniti pesimizmu z njegovim najbolj bridkim vprašanjem: „Kakšna je naša perspektiva, kaj bo z nami?“

„Zdaj je položaj pri nas tak, da vsak ukrep v zvezi s stabilizacijo gospodarstva in gospodarjenja prinese samo težave in materialno škodo, torej razvrednoti vsa naša prizadevanja in rezultate našega dela, da bi končno le zlezli na zeleno vejo. Ne vemo več ljudem pojasniti, zakaj mora biti tako, ali pa smo nesposobni, da bi jih še naprej zavajali z besedami in jim metali pesek v oči,“ je pred kratkim na enem izmed sestankov političnih delavcev celjske regije naravnost povedal Martin Andrejaš, predsednik tovarniške

organizacije sindikata v Cinkarni Celje.

TEPENI ZATO, KER SO DOBRO DELALI!

Po vsem tem je na mestu vprašanje: „Cinkarna — kam greš?“

Za odgovor smo zaprosili prvega moža v podjetju, glavnega direktorja inž. Franja Klingerja. Takole je odgovoril:

„Pri nas gremo po programu naprej, vendar ta program z vso doslednostjo in ostrino, žal, velja samo za nas, ne pa tudi za vse tiste, ki so tudi prevzeli obveznosti. To, kar se dogaja zdaj, je tako tragikomično, da moram začeti pri začetku...“

S sanacijskim programom smo si med drugim zadali nalogo, da bomo ukinili nerentabilno proizvodnjo, razširili proizvodnjo rentabilnih izdelkov in

ljenih obratov znašajo za minulo leto več kot 10 milijonov din in smo jih tudi pokrili iz lanskega dohodka.

Po dolgotrajnih dogovarjanjih smo lani poletni le dobili kredit, s katerim smo pokrili izgubo iz leta 1970. Kredit je v bistvu edino, s čimer nam je pomagala širša skupnost, kajti odplačati ga bomo morali v celoti sami. Naša izguba v letu 1970 pa v dobršni meri izvira iz plafoniranih cen, torej vsaj ta del izgube ni nastal po naši krivdi, če smo že po mnenju nekaterih „krivi“, da se nismo že poprej modernizirali...“

Kljub vsemu pa so se ljudje resno zagrizli v delo. Rezultat lanskega leta garanja je, da smo ob težjih pogojih gospodarjenja ustvarili enako realizacijo kot predlani, čeprav smo ustavili lastno proizvodnjo cinka, ki

konca minulega leta se je položaj občutno zaostrel: kupci dolgujejo cinkarni dvakrat toliko, kot le-ta dolguje svojim dobaviteljem. Zdaj torej gre ne le za 5, ampak že za 40 milijonov dinarjev, s katerimi Cinkarna Celje kreditira kupce, sama pa je hkrati, zaradi lastne nelikvidnosti seveda, neprekinjeno blokirana že od lanskega aprila dalje. Zato, ker ima blokiran žiro račun, ji banka ne da sicer odobrenega kredita za obratna sredstva, namensko dodeljenega za to, da bi v polnem obsegu lahko začel obratovati obrat za izdelovanje tiskarskih barv. Teh pa bi lahko prodali veliko več, kot jih trenutno zmorejo narediti glede na razpoložljiva obratna sredstva...“

S tem je sklenjen gordijski vozec pri proizvodnji tiskarskih barv, precej podobno pa je —

Gordijski vozec je v primeri z njihovim prava malenkost!

Čeprav je izpolnila sanacijski program in v minulem letu dosegla ugodne proizvodne in poslovne rezultate, pa za Cinkarno Celje vsak dosedanji stabilizacijski ukrep pomeni nov udarec in odiranje v položaj, ki je slabši od tistega, v katerem so se odločili za sanacijo

vzporedno s sanacijo starega dela tovarne po programu dograjevali obrat za izdelovanje titanovega dioksida, kjer sodelujejo z nami partnerji iz Nemške demokratične republike.

Zavoljo zastarelosti postopka, pomanjkanja koncentratov in še nekaterih drugih vzrokov, smo lani v celoti ustavili proizvodnjo cinka, kar je za seboj potegnilo tudi zmanjšanje proizvodnje žveplene kisline. Tako smo prenehali obratovati v topilnici, pražarni in keramiki, za tri četrtine smo zmanjšali proizvodnjo v naši plinarni in v spremljajočih obratih. Tako smo razen sto let starih naprav izločili iz obratovanja tudi komaj tri do pet let stare naprave. Čeprav ne obratujejo, pa le-te seveda predstavljajo naše osnovno sredstvo. Vsako tako sredstvo pa spremljajo obveznosti. Samo fiksni stroški ustav-

pomeni nekako četrtnino vseh naših zmogljivosti. Tudi finančni rezultat ni negativen, saj smo že pokrili fiksne stroške ustavljenih obratov in, kot kaže, v naši bilanci vseeno ne bo zapisanih števil v rdeči barvi — torej izgube. To pa smo dosegli ob 700 manj zaposlenih, toda ob močno povečani proizvodnji izdelkov za grafično industrijo, ob tem, da smo ukinili nočno delo v valjarni, ki zdaj v dveh izmenah daje toliko, kot poprej v treh itd.

Kljub vsemu temu, kar nam je vlivalo optimizem, pa smo zaradi devalvacije in stabilizacijskih ukrepov pa tudi zavoljo nelikvidnosti, stopili v letošnje leto vse prej kot optimisti...“

KLEŠČE SE STISKAJO

Še aprila lani je imela Cinkarna Celje pri svojih kupcih le kakih 5 milijonov dinarjev, do

čeprav zaradi drugih vzrokov — pri večini preostalih njihovih izdelkov. Spet ima besedo direktor inž. Klinger:

„Ne morem še govoriti o finančnih učinkih devalvacije, ker jih še nismo uspeli v celoti izračunati. V enakem položaju kot naše podjetje je glede te proizvodnje tudi Kemična industrija Zagreb, ki skupaj z nami domačemu trgu dobavlja organska barvila. Tako se lahko primeri, da v državi ne bomo izdelali več niti kilograma organskih barvil. Če je pametno uničevati domačo proizvodnjo, presodite sami...“

Delno zaradi devalvacije, delno zaradi zamrznitve cen, je le še malo naših izdelkov, katerih proizvodnja je še rentabilna. Z ene strani je namreč tako, da moramo uvažati surovine, ki jih doma ni na voljo, denimo pigmente za organska barvila, z druge strani pa tako, da moramo uvažati celo cink in druge kovine, ki jih potrebujemo pri naši proizvodnji, vendar tega blaga na domačem trgu ni, ker se proizvajalcem vse to bolj splača izvažati. Zavoljo devalvacije dinarja pa je uvoz seveda dražji, zavoljo zamrznjenih cen. Nekatere so zamrznjene še iz leta 1965, pa proizvodnja pomeni samo izgubo. Vem, da se s podobnimi problemi borijo tudi druga podjetja. Toda laže je te probleme reševati tam, kjer obstaja vsaj nekaj proste akumulacije, s katero je vsaj začasno možno pokrivati proizvodnjo z izgubo, kot pa je primer pri nas, ki smo podjetje bazične industrije, ki je komaj malo pogledalo iz vode, pa se je nanj takoj zgrnilo najhujše breme.

Kot sem že omenil, je vse manj proizvodov, ki so glede na naše pogoje dela in proizvodnje še rentabilni. Drži, da lahko ustavimo še velik del proizvodnje. Ampak: nekje je meja, prek katere ne bomo mogli, ko skratka ne bo več toliko rentabilnih artiklov, da bi ob sedanjih pogojih gospodarjenja še pokrivali izgubo pri vseh drugih. Kaj pa tedaj?

Lahko rečem, da je pri nas

trenutno najbolj prizadeta proizvodnja organskih barvil. Tudi zanje še vedno veljajo cene iz leta 1965, čeprav se je od takrat do danes vse podražilo. Če v najkrajšem času problematika cen ne bo urejena, bomo to proizvodnjo, hočeš nočeš, morali ustaviti. V enakem položaju kot naše podjetje je glede te proizvodnje tudi Kemična industrija Zagreb, ki skupaj z nami domačemu trgu dobavlja organska barvila. Tako se lahko primeri, da v državi ne bomo izdelali več niti kilograma organskih barvil. Če je pametno uničevati domačo proizvodnjo, presodite sami...“

ŠE JE UPANJE, AMPAK...

Največje upanje „cinkarjev“ je proizvodnja titanovega dioksida. Po programu naj bi proizvodnja v novem obratu stekla letos aprila, vendar so — zaradi težav pri financiranju — rok pomaknili na oktober. Žal pa tudi za ta datum še ni nobenih zagotovil, da bi obveljal. Če bi se karkoli zataknilo, bo kolektiv Cinkarne Celje postavljen pred novo in zelo hudo preizkušnjo, čeprav bi bil tega sam še najmanj kriv.

Kot rečeno, Cinkarna Celje gradi ta obrat skupaj s partnerjem iz Nemške demokratične republike. Z „naše strani“ se zatika, ker banke še niso odobrile sredstev za dokončanje gradnje, skratka sredstev, ki naj bi pokrile prekoračitev prvotno programiranih stroškov. Nemški partner pa je svoj del stroškov poravnal in vztraja, da bi novi obrat začel s proizvodnjo ob dogovorjenem roku. Da bi bila zadeva za Cinkarno Celje in tudi za našo državo še bolj neprijetna, je izvoz dela titanovega dioksida že vključen v blagovno listo zunanjetrgo-

vinske menjave za leto 1973. Bomo torej titanov dioksid uvozili z Zahoda, da bi ga izvozili v Nemško demokratično republiko in tako zadovoljili pogodbenim obveznostim, če domače banke ne bodo pravočasno zagotovile sredstev, ki jih Cinkarna Celje potrebuje za dokončanje novega obrata?

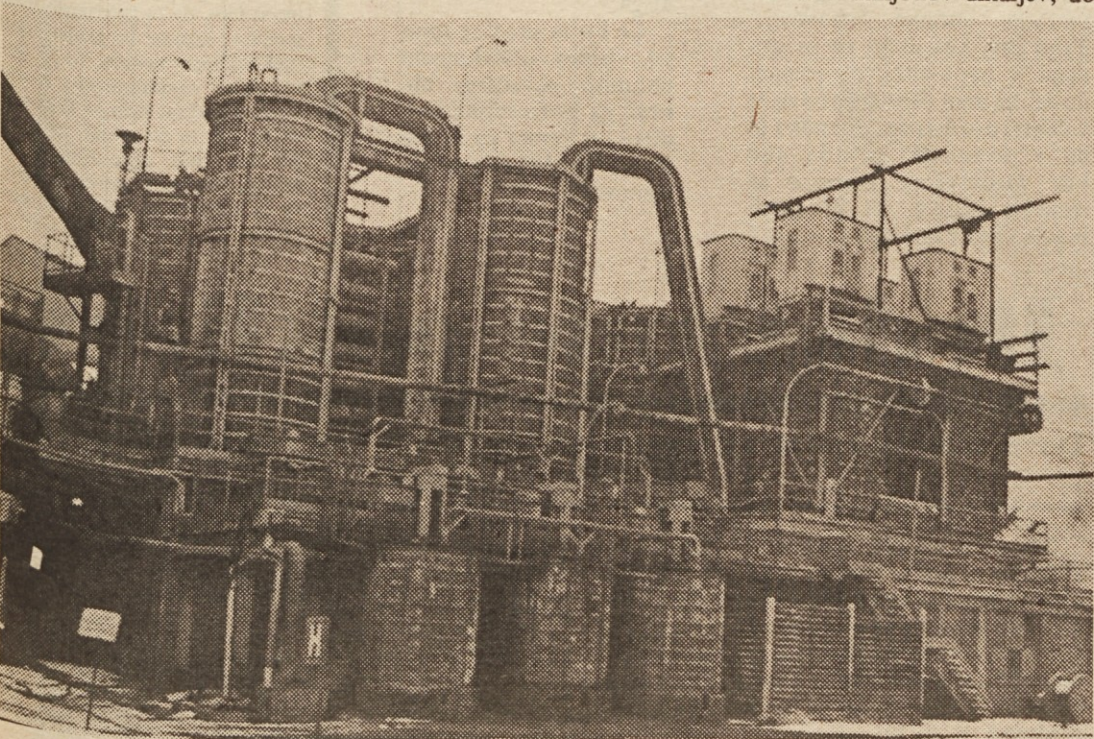
Drugič pa se z vso ostrino postavlja naslednje vprašanje: ali je v redu in prav, da pristojni državni organi najprej dovolijo uvoz tujega kapitala, v konkretnem primeru torej nemško soudeležbo pri gradnji obrata celjske cinkarne, ne da bi hkrati dovolj celovito preverili vsestransko sposobnost domačega partnerja in bank — njegovih poslovnih partnerjev. Če domači partner zdaj v roku ne more dokončati odobrenega projekta, tega očitno ne more biti sam kriv, oziroma vsaj ne more biti edini krivec. V primeru, da se bo gradnja še bolj zavlekla, pa bo morala Cinkarna Celje začeti ne le plačevati anuitete za proizvodnjo, ki niti še ni stekla, ampak tudi penale tujemu partnerju!

KAKO TOREJ IZ ZAGATE?

Zares — kako torej iz zagate?

„Odkrito povedano: ne vem!“ je odgovoril glavni direktor Cinkarne Celje inž. Franjo Klinger. „Edino upanje je v tem, da bi vsem dosedanjim stabilizacijskim ukrepom, ki izrazito negativno delujejo, čimprej sledili tudi ukrepi s pozitivnimi učinki. Če tega ne bomo dočakali, bi stabilizacija, ki jo podpiramo, tudi pri nas pomenila nadaljnje siromašenje še zdravega jedra našega gospodarstva, skratka poslabšanje že tako kritičnega stanja!“

MILAN GOVEKAR

... v jugoslovanskih sindikatih

POSPEŠITI RAZVOJ

KOSOVO

Minuli teden je končala z delom I. konferenca Zveze sindikatov Kosova, na kateri so sindikati te pokrajine ocenili rezultate dela v minulem štiri in polletnem obdobju, sprejeli akcijski program za naslednje obdobje in izbrali novo vodstvo.

Konferenca Zveze sindikatov Kosova je poudarila, da je po zaslugi prizadevanj delovnih ljudi Kosova in ob podpori delavskega razreda Srbije in celotne države pokrajina dosegla v minulem obdobju nekatere pomembne uspehe. Čeprav se niso uresničile vse planske napovedi, pa se je Kosovo v minulem petletnem obdobju znatno hitreje razvijalo kot poprej; povečal se je družbeni proizvod, narodni dohodek, splošna poraba, porasli pa so tudi osebni dohodki. V tem obdobju se je na novo zaposlilo več kot 7500 delavcev, zgradili so 29.000 stanovanj. Kljub temu pa nerazvitost in nizka materialna baza pokrajine ter odtujevanje presežkov dela negativno vplivajo na družbenoekonomski položaj delavskega razreda Kosova, zlasti pa na položaj tiste kategorije delavcev, ki zavoljo nizkih osebnih dohodkov ne morejo sami sebi zagotoviti niti najosnovnejših življenjskih potreb, kot so, denimo, stanovanje, prehrana, šolanje otrok in drugo. Vse to vpliva tudi na zaposlovanje novih delavcev, ki je na Kosovu še posebej problem, saj trenutno išče delo prek zavoda za zaposlovanje več kot 30.000 delavcev, da ne omenjamo potencialov aktivnega prebivalstva, ki so znatno večji. Zato je po ocenitvi prve konference kosovskih sindikatov boj za hitrejši razvoj pokrajine glavna naloga delavskega razreda Kosova in sindikatov.

Slovenci v Vojvodini

V zadnjem času se v Vojvodini največ govori o integraciji vojvodinskih podjetij s slovenskim gospodarstvom. Čeprav je tu in tam slišati govorice o „razprodaji vojvodinskega gospodarstva“ Sloveniji, je le malo gospodarstvenikov, ki ne bi ugodno ocenjevali sedanjih integracijskih gibanj v Vojvodini. Integracije so v Vojvodini razbile mnenje o komunalnih, pokrajinskih in republiških inte-

resih, oziroma mejah. Moč ekonomskega razuma je postala gibalo pospešenega gibanja na področju specializacije, delitve dela in načrtno usmerjene proizvodnje. V zadnjih treh letih je najmanj 60 podjetij iz Vojvodine našlo rešitev svojega nadaljnjega obstoja v integraciji s podjetji iz drugih republik. Računajo, da je kakih 20 delovnih organizacij zelo tesno povezanih s podjetji iz Slovenije.

Za tri železarne

Za uvoz železa smo plačali že ogromen znesek, tako da je eden izmed najpomembnejših virov plačilnega deficita. Vse tudi kaže, da bo uvoz železa še dolgo povzročal odtok velikih vsot zelenih dolarjev iz Jugoslavije. Zaradi omejene proizvodnje železa smo namreč v zadnjih desetih letih uvozili kakih 6 milijonov ton železa, za kar smo plačali milijardo dolarjev! Za to vsoto pa bi — po trditvah metalurgov — lahko zgradili doma kar tri železarne, vsako z zmogljivostjo 4 milijone ton železa letno.

Tiste bosanske komune, ki so tradicionalno „izvozniki delovne sile“, se srečujejo s čedalje bolj zapletenimi problemi. Tako ugotavljajo očitne težnje nekaterih evropskih držav, da bi mlade Bosance čim bolj odtujile domovini. Letos iz Nemčije ni prišlo domov nekaj sto mladincev. Veliko elementov pa dokazuje, da v tujini že nekaj let vodijo daljnosežno in zelo subtilno politiko raznarodovanja mladih in zdravih tujih delavcev. Pričelo se je s tem, da so podjetja in institucije pričela nuditi zaposlitev tudi ženam teh delavcev, jim začela graditi družinske hiše, otroške vrte in drugo. Skušajo celo ustvariti navidezno atmosfero domovine: pohištvo v hišah je izdelano v Jugoslaviji, podarjajo jim gramofonske plošče z narodno glasbo, postavljajo kioske z jugoslovanskim tiskom, nudijo izredno ugodne možnosti za na-

KAKŠEN BO NOVI DAVČNI SISTEM?

Na Slovenskem že dolgo stresamo pikre na rovaš naše davčne politike — prvi pa so davčni sistem spremenili v Srbiji

Vse kaže, da bomo v Sloveniji že letos vveljali nov, sodobnejši in družbenim potrebam prilagojen davčni sistem, ki bo po napovedih sestavljal tudi bolj stabilizacijsko ter učinkovitejše prispeval k zmanjšanju socialnih razlik. V ta namen je republiški izvršni svet že predložil teze o novem davčnem sistemu v razpravo, hkrati pa predlagal nekatere osnutke zakonskih predpisov, ki pomenijo prve korake v uresničevanju nove vloge republike pri oblikovanju davčne politike. Predlagane spremembe temeljijo predvsem na načelu, naj ekonomsko sposobnejši tudi sorazmerno več prispeva k zadovoljevanju splošnih družbenih potreb. Davčni službi pa bo omogočeno učinkovitejše nastopanje proti utajam davkov in drugim negativnim pojavom.

Čeprav se v Sloveniji radi pohvalimo, da prvi v Jugoslaviji uvajamo koristne novosti, pa v tem primeru ni tako! Ob koncu minulega leta je namreč že Srbija — prva v Jugoslaviji — sprejela zakon o davkih občanov, do konca februarja pa bodo sprejeli še 21 spremljajočih predpisov. Davčni sistem, ki ga s tem zakonom uvajajo, spodbuja razvoj terciarnih dejavnosti, ugotavlja različne davčne stopnje in olajšave, vse ostalo pa je prepuščeno občinam. Davčna osnova je bruto osebni dohodek, da bi tako bili kolektivni stimulirani za večja vlaganja. Osnova za obdavčenje individualnih kmetov je katastrski dohodek, ki ga bodo revalorizirali vsakih pet let. Ukinili so davek na orodje in na uporabo tuje delovne sile. Občine lahko povsem ali deloma oprostitjo individualne kmetijske proizvajalce davka, če vlagajo v razvoj kmetijstva, v

vzganjanje industrijskih kultur in podobno. Davčne stopnje za obrtnike so različne za proizvodno in za uslužnostno obrt ter za gostince. Povsem novo pa je, da obdavčujejo lastnike zgradb. Tudi tu so vveljali diferencirane stopnje — za zgradbo v mestu in na podeželju. Posebni davčni status imajo vile in vikendži, ki morajo biti obvezno obdavčeni, obdavčevali pa jih bodo po kvadraturi. Obdavčen bo tudi presežek stavbnega prostora. Zelo ostro bodo obdavčevali prodajo nepremičnin. Zakon temelji tudi na načelu, da je vsak davkoplačevalec pošten, zato bodo upoštevali njegovo prijavo dohodkov. Če pa bodo ugotovili utaje, bodo kazni zelo ostre — denarne od 500 do 20.000 dinarjev in zapor do 10 let.

Ne le republiški, tudi zvezni organi bodo posej ostreje ukrepali proti ljudem, ki se izmikajo davčnim obveznostim. Davčni zavezanci, ki so doslej izkoriščali razlike in neuskajenost republiških, pokrajinskih in občinskih predpisov, bodo morali v prihodnje plačati celoten znesek družbenih obveznosti ne glede na izmišljeni ali stalni kraj bivanja. Navidezne selitve iz občine v občino ali republiko, ki so jim prinašale velike „prihranke“, skupnost pa prikrajšale za ravno tolikšne dohodke, ne bodo več vplivale na višino plačevanja davkov, ker je zvezna skupščina pred dnevi slednjič le sprejela zakonski osnutek o usklajevanju republiških oziroma pokrajinskih zakonov o davkih, prispevkih in takсах.

Tako smo končno v davčni sistem le začeli vnašati red in odgovorno ravnanje. Res pa je tudi, da tokrat Slovenci nismo prvi. V. K.

TUJINA ZVABLJA

jemanje kreditov itd. Po drugi strani pa uvajajo intenzivne tečaje tujega jezika, strokovno usposabljanje in specializacijo in odстранjujejo vse, kar ovira delavce pri vključitvi v novo okolje. Dobri prijemi, ni kaj reči! Morda le to: zakaj se jih ne poslužujemo tudi pri nas?

ENA ŠTUDIJA — DVE POLITIKI

Študijo „Politika razvoja prometa do 1985. leta“, ki sta jo izdelala inštituta za promet, pomorstvo in zveze iz Zagreba in

Beograda, v Beogradu in Zagrebu različno ocenjujejo. V Zagrebu so mnenja, da je bila pomorska usmerjenost pri nas zastopljena, beograjski avtor pa meni, da to ni bilo naključno, čeprav priznava, da vse prednosti takšne usmeritve nismo dovolj cenili. V Beogradu predlagajo, naj bi na Jadranu zgradili štiri luške kontejnerske terminale, v Zagrebu pa menijo, da zadostuje en sam — in to na Reki — vendar močan, z velikimi zmogljivostmi in z zelo dobro razvito prometno infrastrukturo v zaledju. Tudi trg transportnih storitev v Beogradu obravnavajo kot enoten, medtem ko se Zagreb poteguje za usmeritev na republiške trge, vendar v okviru enotnega prometnega sistema Jugoslavije. Tako prvi kot drugi pa se strinjajo v ugotovitvi, da promet doslej ni imel ustreznega deleža v delitvi družbenega dohodka in da v ekonomski politiki niso bile zagotovljene ustrezne sistemske rešitve, ki bi spodbujale njegov razvoj.

Kaže, da bodo krediti dražji!

Za sejo združenja bank Jugoslavije so pripravili predlog, po katerem naj bi dogovorjene obresti za denar na tekočih računih državljanov povečali od 3 na 4%. Za sredstva na žiro in drugih računih delovnih organizacij pa naj bi tudi uvedli maksimalno obrestno mero v višini 4,5%. Doslej je bila z zakonom določena samo minimalna obrestna mera v višini 2%. Skupščine bank bodo v prihodnje določale višino tako imenovanih aktivnih obresti, vendar naj bi banke obrestno stopnjo za bančne kredite ne povečevale linearno, temveč diferencirano. Z nižjimi obrestmi naj bi spodbujale proizvodnjo in izvoz, višje pa bi bile namenjene za kreditiranje državljanov, negospodarskih dejavnosti ter uvoza blaga.

Če bo ta predlog sprejet, lahko pričakujemo občutno povečanje obrestni za potrošniške kredite, pri čemer pa bi bili izvzeti krediti za gradnjo stanovanj.

TE DNI SO REKLI

Predsednik izvršnega sveta skupščine SRS STANE KAVČIČ na seji predsedstva in izvršnega odbora SZDL Slovenije:

„Naša politika je, da čim manj obremenimo tiste elemente gospodarstva, kjer gre do obremenitve neposredno v ceno. To so prispevki in davki; hkrati pa se mnogo bolj napajati iz trga, iz različnih davkov, iz osebne porabe itd.

Splošna poraba bo odvisna od gibanj v gospodarstvu, pri tem pa se bomo morali držati določene politike, da mora biti med gibanjem osebnih dohodkov v gospodarstvu in v negospodarstvu zveza, ravnovesje in sorazmerno, da moramo z enotnimi merili vrednotiti vsa področja družbene reprodukcije.

V tako zasnovani splošni porabi pa že imamo tudi vrsto elementov socialnega programa z namenom, da ne povečujemo, temveč zmanjšujemo razlike. Prvo takšno načelo je, da naj bi nižji osebni dohodki rasli hitreje kot višji; drugo takšno načelo pa je, da se morajo najbolj povečati otroški dodatki — in njihovo povečanje je zato tudi najvišje, to se pravi za 87%. S tem pomagamo družinam z manjšim dohodkom in z več otroki. Povečane so tudi pokojnine, in sicer za 21%. Vse to so dajatve, ki rastejo bolj kot družbeni proizvod; razen tega začnemo zbirati akumulacijo za kmečke pokojnine. Bolj kot družbeni proizvod rastejo tudi socialne podpore, ki jih dajemo iz republiškega proračuna in računamo, da bodo enako mesto dobile tudi v občinskih proračunih.

Pri negospodarskih investicijah gre skoraj izključno za investicije v šolstvo in zdravstvo. To so ti elementi socialnega programa. Priznati moramo, da bi bilo tega programa lahko več in da bi bilo tudi koristno, da bi ga bilo več, seveda, če bi imeli na voljo več denarja. Vsak socialni program namreč ni odvisen le od želje, temveč od konkretnih sredstev, ki so na voljo.

Naslednja značilnost je, da ta paket ukrepov ni samo nekakšna planska prognoza, ki bo izpolnjena ali ne, temveč so vanj vgrajeni že določeni konkretni instrumenti ali pa so že dogovorjeni konkretni ukrepi, ki bodo vsaj v minimalnem obsegu tudi jamstvo, da bo to uresničeno. Na primer: glede gibanj osebnih dohodkov v gospodarstvu ne mislimo v ničemer spreminjati sedanjih meril. To se pravi, da vsi kalkulatívni elementi za njihovo izračunavanje, kot so samoupravni sporazumi, ostanejo. To pomeni, da se spričo povečanja življenjskih stroškov in spričo porasta inflacije že sami po sebi zaostrujejo, če ostanejo kvantitativno na isti ravni.

Počakati moramo na zaključne račune in tedaj videti, kako so se na podlagi samoupravnih sporazumov obnašale gospodarske organizacije. Če bi se pokazalo, da svojega dohodka niso delile dovolj gospodarno — znano je, da gredo lahko sedaj prek okvirov sporazumov — potem bodo morale plačati davek. Če bi prišlo do tega in če bi odtod dobili precej davka, razmišljamo o tem, da bi predlagali spremembo zakona in prepovedali prekoračenje okvirov, ki jih dovoljujejo samoupravni sporazumi. Zaenkrat sicer ni dokazov, da bi bilo to potrebno, ne bi se pa bali tudi tega administrativnega ukrepa v letošnjem letu, če bi imeli za to konkretne elemente.“

Dedovanje poklicev

Zveza mladine Srbije: »Vsem mladim zagotoviti možnost za izobraževanje in kulturni razvoj«

Otroci se v veliki meri opredeljujejo za poklic staršev, določeni sloji — delavski, uslužbenški — pa se obnavljajo iz generacije v generacijo, so ugotovili na republiški konferenci Zveze mladine Srbije. Vzrok za to je predvsem v socialnem poreklu

in materialnih možnostih, ne pa v zanimanju in opredelitvi mladim. Zato so mladinci zahtevali, da je treba s sredstvi združenega gospodarstva zagotoviti šolanje vsem sposobnim mladim ljudem in ustvariti možnosti za njihovo izobraževanje in kulturni raz-

voj. Zveza mladine Srbije je tudi proti vsem vrstam šolnin, proti ekonomskim cenam v dijaških in študentskih domovih in restavracijah, hkrati pa za izboljšanje dela v šolah za KV delavce ter za popolno zdravstveno zavarovanje učencev.

REFORMA 1965

PODOBE NAŠEGA ČASA

Kako veličastna ustvarjalna akcija! Na vseh ravneh samoupravnega odločanja in v vseh odgovornih sredinah potekajo generalne spremembe. Kaj nisem vedno trdil, da so naši ljudje po srcu predani in dobri kot kruh? Zdaj se je to potrdilo v praksi: delovni ljudje so se končno poglobili v številne akcijske resolucije in začeli ustrezno reagirati. Odklenkalo je internemu obdobju besed, napačil je čas dejanj.

Tudi moje delo se je spremenilo: nabito je z ustvarjalno atmosfero. Ni mi več treba hoditi na sestanke in poslušati, kaj kdo pametnega reče, odbirati zrnje od plev. Zdaj poročila s terena dežujejo: prava toča pomembnih premikov! Če mi bo sreča vsaj malo mila, mi poslej ne bo treba več pisati dolgočasnih poročil s sestankov za „Podobe“, obravnavane materije se bom lotil manj zavito in zapleteno, pogumno, z živahnimi slogovnimi prijemi, reportažno. Če se pa človek enkrat uveljavi kot uspešen reporter o

našem življenju, ej, ej... Glej, tu je sporočilo iz Maribora! Pa bo obravnavani tovariš menda res vrnil tiste milijone, ki jih je spravil v žep potem, ko je preprodal ekskluzivno gradbeno parcelo. Z lastnim zgledom je treba pokazati, ja, tako piše v dokumentih, ki veljajo zdaj, kot kaže, od štajerskega Pohorja, do piranske obale. Drugi so še tiho, piše v poročilu, prodajali pa ne bodo. Niso šli do konca, po-

komisije za obnovo demokratičnih postopkov. Tu še piše, da je nekaj odgovornih faktorjev v zakonitem roku zaprosilo, ki doslej niso bili nikjer registrirani, nekaj osnovo tudi fiksne dodatke za reprezentanco, ki doslej niso bili nikjer registrirani, nekaj pa jih moleduje podjetje Dom, naj spet vpišejo njihove hiše v seznam družbene lastnine. Vtem zavoni telefon in iz banke mi po službeni

AKCIJA

mislim, napravili pa so vendarle pomemben korak naprej. Hvala jim!

Šli bomo do konca! pišejo iz Pirana. Za nas zadeva ni zaključena. Vsak, kdor je imel prste vmes, bo sedel, pa čeprav je zdaj v samem občinskem vrhu. Tisti, ki so lahko odločali, bi se ne smeli osebno okoriščati!

Kakšno revolucionarno spoznanje! Novico trikrat podčrtam.

Potem so tu novomeški mali bogovi z gradovi, pogrebnim zavodom in Seničarjem, prisojne faraonske nasebine iz Celja in Kopra, kranjske vodovodne zadrege, specializirana gradnja stolpnic v Ljubljani za ustrezne odgovorne profile. Vse te zadeve imajo v rokah posebne

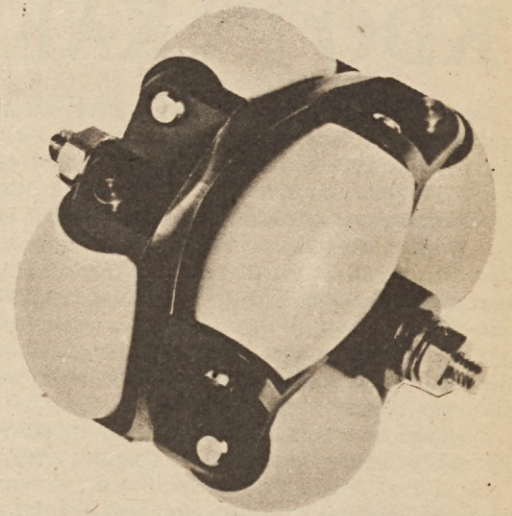
dolžnosti sporočajo, da imajo pri okencih strahoten naval tistih, ki želijo samokritično valorizirati kredite, ki so jih dobili za gradnjo svojih hiš, češ da so zaradi inflacije v zadnjih letih preveč skopneli. Ljudje se zelo pozitivno razburjajo: ni prav, pravijo, da morajo tisti, ki stanujejo v najemniških stanovanjih, plačevati več za najemnino, kot znašajo mesečni obroki tistih, ki smo itd. Kakšna revolucionarna zavest!

Pa spet zavoni, tokrat budilka. Šest je ura, treba bo v službo. Ja, in napisati poročilo, kako poteka akcija? Katera že? Ves moten sem še. Aha, že vem: o socialni diferenciaciji.

VINKO BLATNIK

NOVI KRIŽNI KOLUTI IZ PLASTIČNE MASE

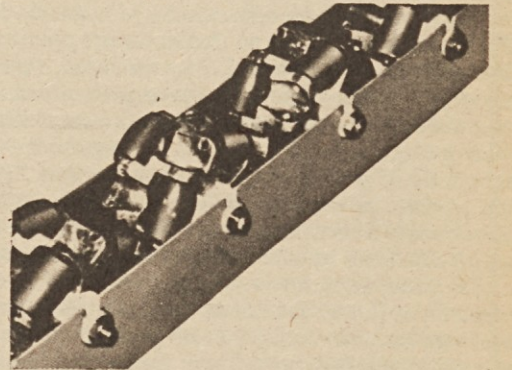
Znani so različni tipi križnih kolotov, ki so uspešno nameščeni na velikih žariščih že nekaj let.

Nov pa je križni kolot iz plastične mase 90 mm Ø. Na vrtečem se telesu je na zunanjem oboju nameščenih 6 delov bečvastih valjev, ki se lahko vrtijo počez glede na glavno smer gibanja. Ploščata transportna roba se lahko na ta način premika v vsako smer.

Zaradi pomembne nove konstrukcije se lahko uporabljajo samo bečvasti valji s premerom 30 mm. Nevarnost, da se transportna roba poškoduje, je pri tem postopku skrajno majhna.

Za vsa ležišča valjastega telesa in bečvastih valjev je bila izbrana preizkušena plastična masa z odličnimi drsnimi lastnostmi. Na ta način dobi nov križni kolot odlikujoče se lastnosti gibanja. Koluti se zavijačijo v jekleno železo. Z izgotovlje-

nimi kolutnimi letvami se lahko, če jih postavimo eno poleg druge, napravijo kolutne mize poljubnih velikosti. Kadar se transportni tokovi zajamejo in razdelijo v različne smeri, se na kritičnih točkah ponudijo križni koluti. Velike možnosti uporabe se najdejo tudi na področju pakiranja in na vseh zoženih mestih. Vsi deli koluta so popolnoma nerjaveči.

Proizvajalcem, ki hočejo letve in mize izdelovati sami, so načrti za namestitev na razpolago.

IBT *elit* **TRBOVLJE**
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA
TONČKE ČEČEVE 45

NAGRADNA KRIŽANKA

Nagrade: 1. zbirka knjig, 2. zbirka knjig, 3. do 6. po ena knjiga in 7. do 10. letoletna naročnina na Delavsko enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4/II do torika, 8. februarja. Na ovojnico napišite oznako: Nagradna križanka. Izid zrebanja bomo objavili do sobote 12. februarja 1972.

LOVRO HOMAN	ZOLAJEV ROMAN	ANTON NEFFAT	ZGORONJA PLOŠKEV V PROSTORU
AVSTRIJ. PREDSEN.			KOMUNISTI. PARTIJA ITALIJE
PREJŠNJI SEKRETAR OZN			FR. PISA-TELO (EMMOND, CYRANO)
OKRAJŠ. AM. M. IME (QUICK)	TISKARSKA MREŽA OPERA V BELLINIJA		REDEK ELEMENT (ZNAK-AL) ARZEN
TRAVNATE POKRAJINE V J. AMERIKI			OPIS, ČERT ŠRAMBE ZA COLNE
JOŽE STABEJ	OPUS RIMSKO PODZEMLJE		ČOP JOŽA MESNA JED
OTOK V MALIH SUNDIH, SEV. OD TIMORJA			IME ŽENE CHAPLINA ORANJE
CELICA KOSTNEGA MOZGA			NGO DI ... VADITELJ
			STIK GLAVE S TRUPOM ALFRED NOBEL
			DRŽAVA V PR. AZIJI CRNA PTICA
			TOVARNA V KOPRU KOVOSI BREZ REPA
			SLAVNI ANTONOV. DIRKAC (STIRLING)
			GOSTILNICAR (LJ. IZRAJ)
			IME SAH. V. LARSEN. STAR SARM. NAROD
			LJUBLJ. PIVOVARNA EMILIJAN ČEVČ
			TULEC, ETUI HERCEGOVEC
			ITALIJA ZMIKAVT, ŽEPAR
			KOČBEK EDVARD
			PROŽNOST ELASTIČNOST
			RUDA ZA PRIDOBIVANJE ALUMINIJA
			EVROPSKA GOSPODAR. SKUPNOST
			GL. MESTO ITALIJE
			IZMERJE-NA VIŠ. TOČKA
			GL. MESTO SZ. (IZ ZVEZD)
			PREKOZI (IZ ZVEZD)
			ME. ATLETA CLARKA
			OTOK V IRSKEM MORJU
			MESTECE NA CRESU OVINEK
			TOVARNA AVTOM. V MARIBORU
			RAJKO NAHTIGAL
			MIHA MALES LIND VENTURA
			SESTAVIL: R. N.
			ODISEJEV OČE
			HORTI-KULTURA ZOBO-ZDRAVNIK
			IZTOK ANSEC ELLI DONOVAN
			DRAG GR. MATERIAL PLOD
			DEL. PASTLINE VRSTA UZI-TNE GOBE
			IZUMRLI PREDN. SLOVA OTOK OD SARDINIJ
			VEČANJE OPRSTE (MED.)
			SLAVNI ANTONOV. DIRKAC (STIRLING)
			GOSTILNICAR (LJ. IZRAJ)
			IME SAH. V. LARSEN. STAR SARM. NAROD
			LJUBLJ. PIVOVARNA EMILIJAN ČEVČ
			TULEC, ETUI HERCEGOVEC
			ITALIJA ZMIKAVT, ŽEPAR
			KOČBEK EDVARD
			PROŽNOST ELASTIČNOST
			RUDA ZA PRIDOBIVANJE ALUMINIJA
			EVROPSKA GOSPODAR. SKUPNOST
			GL. MESTO ITALIJE
			IZMERJE-NA VIŠ. TOČKA
			GL. MESTO SZ. (IZ ZVEZD)
			PREKOZI (IZ ZVEZD)
			ME. ATLETA CLARKA
			OTOK V IRSKEM MORJU
			MESTECE NA CRESU OVINEK
			TOVARNA AVTOM. V MARIBORU
			RAJKO NAHTIGAL
			MIHA MALES LIND VENTURA
			SESTAVIL: R. N.
			ODISEJEV OČE
			HORTI-KULTURA ZOBO-ZDRAVNIK
			IZTOK ANSEC ELLI DONOVAN
			DRAG GR. MATERIAL PLOD
			DEL. PASTLINE VRSTA UZI-TNE GOBE
			IZUMRLI PREDN. SLOVA OTOK OD SARDINIJ
			VEČANJE OPRSTE (MED.)
			SLAVNI ANTONOV. DIRKAC (STIRLING)
			GOSTILNICAR (LJ. IZRAJ)
			IME SAH. V. LARSEN. STAR SARM. NAROD
			LJUBLJ. PIVOVARNA EMILIJAN ČEVČ
			TULEC, ETUI HERCEGOVEC
			ITALIJA ZMIKAVT, ŽEPAR
			KOČBEK EDVARD
			PROŽNOST ELASTIČNOST
			RUDA ZA PRIDOBIVANJE ALUMINIJA
			EVROPSKA GOSPODAR. SKUPNOST
			GL. MESTO ITALIJE
			IZMERJE-NA VIŠ. TOČKA
			GL. MESTO SZ. (IZ ZVEZD)
			PREKOZI (IZ ZVEZD)
			ME. ATLETA CLARKA
			OTOK V IRSKEM MORJU
			MESTECE NA CRESU OVINEK
			TOVARNA AVTOM. V MARIBORU
			RAJKO NAHTIGAL
			MIHA MALES LIND VENTURA
			SESTAVIL: R. N.
			ODISEJEV OČE
			HORTI-KULTURA ZOBO-ZDRAVNIK
			IZTOK ANSEC ELLI DONOVAN
			DRAG GR. MATERIAL PLOD
			DEL. PASTLINE VRSTA UZI-TNE GOBE
			IZUMRLI PREDN. SLOVA OTOK OD SARDINIJ
			VEČANJE OPRSTE (MED.)
			SLAVNI ANTONOV. DIRKAC (STIRLING)
			GOSTILNICAR (LJ. IZRAJ)
			IME SAH. V. LARSEN. STAR SARM. NAROD
			LJUBLJ. PIVOVARNA EMILIJAN ČEVČ
			TULEC, ETUI HERCEGOVEC
			ITALIJA ZMIKAVT, ŽEPAR
			KOČBEK EDVARD
			PROŽNOST ELASTIČNOST
			RUDA ZA PRIDOBIVANJE ALUMINIJA
			EVROPSKA GOSPODAR. SKUPNOST
			GL. MESTO ITALIJE
			IZMERJE-NA VIŠ. TOČKA
			GL. MESTO SZ. (IZ ZVEZD)
			PREKOZI (IZ ZVEZD)
			ME. ATLETA CLARKA
			OTOK V IRSKEM MORJU
			MESTECE NA CRESU OVINEK
			TOVARNA AVTOM. V MARIBORU
			RAJKO NAHTIGAL
			MIHA MALES LIND VENTURA
			SESTAVIL: R. N.
			ODISEJEV OČE
			HORTI-KULTURA ZOBO-ZDRAVNIK
			IZTOK ANSEC ELLI DONOVAN
			DRAG GR. MATERIAL PLOD
			DEL. PASTLINE VRSTA UZI-TNE GOBE
			IZUMRLI PREDN. SLOVA OTOK OD SARDINIJ
			VEČANJE OPRSTE (MED.)
			SLAVNI ANTONOV. DIRKAC (STIRLING)
			GOSTILNICAR (LJ. IZRAJ)
			IME SAH. V. LARSEN. STAR SARM. NAROD
			LJUBLJ. PIVOVARNA EMILIJAN ČEVČ
			TULEC, ETUI HERCEGOVEC
			ITALIJA ZMIKAVT, ŽEPAR
			KOČBEK EDVARD
			PROŽNOST ELASTIČNOST
			RUDA ZA PRIDOBIVANJE ALUMINIJA
			EVROPSKA GOSPODAR. SKUPNOST
			GL. MESTO ITALIJE
			IZMERJE-NA VIŠ. TOČKA
			GL. MESTO SZ. (IZ ZVEZD)
			PREKOZI (IZ ZVEZD)
			ME. ATLETA CLARKA
			OTOK V IRSKEM MORJU
			MESTECE NA CRESU OVINEK
			TOVARNA AVTOM. V MARIBORU
			RAJKO NAHTIGAL
			MIHA MALES LIND VENTURA
			SESTAVIL: R. N.
			ODISEJEV OČE
			HORTI-KULTURA ZOBO-ZDRAVNIK
			IZTOK ANSEC ELLI DONOVAN
			DRAG GR. MATERIAL PLOD
			DEL. PASTLINE VRSTA UZI-TNE GOBE
			IZUMRLI PREDN. SLOVA OTOK OD SARDINIJ
			VEČANJE OPRSTE (MED.)
			SLAVNI ANTONOV. DIRKAC (STIRLING)
			GOSTILNICAR (LJ. IZRAJ)
			IME SAH. V. LARSEN. STAR SARM. NAROD
			LJUBLJ. PIVOVARNA EMILIJAN ČEVČ
			TULEC, ETUI HERCEGOVEC
			ITALIJA ZMIKAVT, ŽEPAR
			KOČBEK EDVARD
			PROŽNOST ELASTIČNOST
			RUDA ZA PRIDOBIVANJE ALUMINIJA
			EVROPSKA GOSPODAR. SKUPNOST
			GL. MESTO ITALIJE
			IZMERJE-NA VIŠ. TOČKA
			GL. MESTO SZ. (IZ ZVEZD)
			PREKOZI (IZ ZVEZD)
			ME. ATLETA CLARKA
			OTOK V IRSKEM MORJU
			MESTECE NA CRESU OVINEK
			TOVARNA AVTOM. V MARIBORU
			RAJKO NAHTIGAL
			MIHA MALES LIND VENTURA
			SESTAVIL: R. N.
			ODISEJEV OČE
			HORTI-KULTURA ZOBO-ZDRAVNIK
			IZTOK ANSEC ELLI DONOVAN
			DRAG GR. MATERIAL PLOD
			DEL. PASTLINE VRSTA UZI-TNE GOBE
			IZUMRLI PREDN. SLOVA OTOK OD SARDINIJ
			VEČANJE OPRSTE (MED.)
			SLAVNI ANTONOV. DIRKAC (STIRLING)
			GOSTILNICAR (LJ. IZRAJ)
			IME SAH. V. LARSEN. STAR SARM. NAROD
			LJUBLJ. PIVOVARNA EMILIJAN ČEVČ
			TULEC, ETUI HERCEGOVEC
			ITALIJA ZMIKAVT, ŽEPAR
			KOČBEK EDVARD
			PROŽNOST ELASTIČNOST
			RUDA ZA PRIDOBIVANJE ALUMINIJA
			EVROPSKA GOSPODAR. SKUPNOST
			GL. MESTO ITALIJE
			IZMERJE-NA VIŠ. TOČKA
			GL. MESTO SZ. (IZ ZVEZD)
			PREKOZI (IZ ZVEZD)
			ME. ATLETA CLARKA
			OTOK V IRSKEM MORJU
			MESTECE NA CRESU OVINEK
			TOVARNA AVTOM. V MARIBORU
			RAJKO NAHTIGAL
			MIHA MALES LIND VENTURA
			SESTAVIL: R. N.
			ODISEJEV OČE
			HORTI-KULTURA ZOBO-ZDRAVNIK
			IZTOK ANSEC ELLI DONOVAN
			DRAG GR. MATERIAL PLOD
			DEL. PASTLINE VRSTA UZI-TNE GOBE
			IZUMRLI PREDN. SLOVA OTOK OD SARDINIJ
			VEČANJE OPRSTE (MED.)
			SLAVNI ANTONOV. DIRKAC (STIRLING)
			GOSTILNICAR (LJ. IZRAJ)
			IME SAH. V. LARSEN. STAR SARM. NAROD
			LJUBLJ. PIVOVARNA EMILIJAN ČEVČ
			TULEC, ETUI HERCEGOVEC
			ITALIJA ZMIKAVT, ŽEPAR
			KOČBEK EDVARD
			PROŽNOST ELASTIČNOST
			RUDA ZA PRIDOBIVANJE ALUMINIJA
			EVROPSKA GOSPODAR. SKUPNOST
			GL. MESTO ITALIJE
			IZMERJE-NA VIŠ. TOČKA
			GL. MESTO SZ. (IZ ZVEZD)
			PREKOZI (IZ ZVEZD)
			ME. ATLETA CLARKA
			OTOK V IRSKEM MORJU
			MESTECE NA CRESU OVINEK
			TOVARNA AVTOM. V MARIBORU
			RAJKO NAHTIGAL
			MIHA MALES LIND VENTURA
			SESTAVIL: R. N.
			ODISEJEV OČE
			HORTI-KULTURA ZOBO-ZDRAVNIK
			IZTOK ANSEC ELLI DONOVAN
			DRAG GR. MATERIAL PLOD
			DEL. PASTLINE VRSTA UZI-TNE GOBE
			IZUMRLI PREDN. SLOVA OTOK OD SARDINIJ
			VEČANJE OPRSTE (MED.)
			SLAVNI ANTONOV. DIRKAC (STIRLING)
			GOSTILNICAR (LJ. IZRAJ)
			IME SAH. V. LARSEN. STAR SARM. NAROD
			LJUBLJ. PIVOVARNA EMILIJAN ČEVČ
			TULEC, ETUI HERCEGOVEC
			ITALIJA ZMIKAVT, ŽEPAR
			KOČBEK EDVARD
			PROŽNOST ELASTIČNOST
			RUDA ZA PRIDOBIVANJE ALUMINIJA
			EVROPSKA GOSPODAR. SKUPNOST

KDO IN KAKO?

Trpke izkušnje, ki si jih nabirajo delavci, ko si prizadevajo uveljaviti to ali ono svojo pravico, pričajo, da je prav birokratizem vodilnih ljudi ena najresnejših ovir, ki se jim postavlja po robu, ko žele uresničevati svoje interese. Kaj je birokratizem kot pojav v družbi, so povedali tudi že teoretiki: to je takšen sistem družbenih odnosov, v katerem vodilne skupine ljudi v imenu večje poslovnosti in racionalnosti gospodarjenja odtujujejo delavcu pravico upravljanja z rezultatom lastnega dela. Družbeno iniciativno in samoupravljalno uveljavitev delavskega razreda pa se v takšnem sistemu poskuša nadomestiti z oblastjo ozke, vodstvene tehno-kratske skupine ljudi.

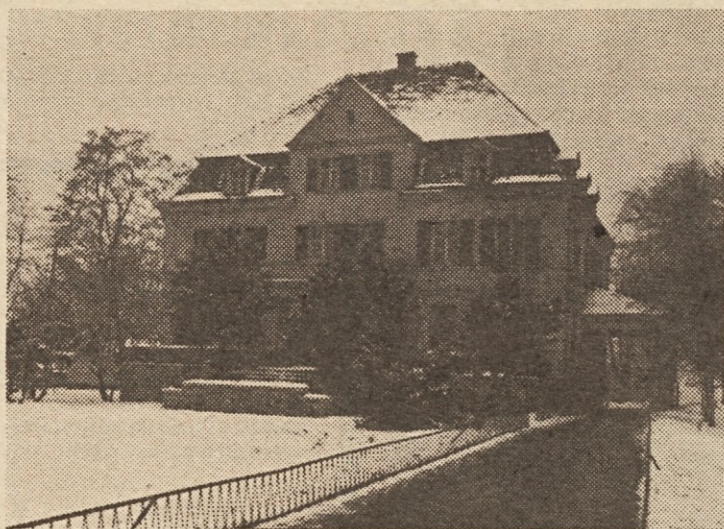
Zastavlja se torej vprašanje, kako se spopasti s tem negativnim družbenim pojavom in kdo naj se z njim spopade.

Če želimo tehnokratizmu spodkopati korenine, moramo spremeniti sedanjí podrejeni položaj proizvajalcev in zagotoviti njihov odločujoč vpliv na družbeno reprodukcijo. To nalogo pa so dolžni izvesti predvsem sindikati. Sindikati se morajo borovati za moderno organizacijo proizvodnje, tehnologijo in proizvodno-tehnološko koncentracijo, hkrati pa tudi za samoupravno družbeno vsebino tehnološkega napredka, integracij, organizacije dela in zoper težnje, da bi prehod k novi stopnji sodobne tehnologije postal podlaga za različne oblike tehnokratskega monopola in odtujevanja. Sodobne proizvodne sile morajo bistveno povečati družbeno moč in vpliv delavskega razreda.

Že sama ta delovna naloga pričča, da so sindikati pomemben sestavni del našega družbenoekonomskega in političnega sistema. Naloga, ki jih prevzemajo sindikati, so sestavni del splošnih prizadevanj vseh subjektivnih dejavnikov naše družbe v boju za hitrejšo graditev samoupravnega socializma, pri čemer pa je sindikat odgovoren predvsem delavskemu razredu. Te naloge tudi nedvomno zahtevajo, da se razkrijejo in onemogočijo vsi, ki so v sedanjih družbenih razmerah nosilci odtujevanja in omejevanja samoupravnih pravic delovnih ljudi in pobudniki za ohranitev ali nastajanje takšnih družbenih odnosov, ki zavirajo in onemogočajo hitrejši razvoj samoupravljanja.

Na sedanjí stopnji razvoja družbenih odnosov, se mora torej dejavnost sindikatov vsebinsko bogatiti, in sicer kot dejavnost sestavnega dela našega političnega sistema in kot nosilca skupnih interesov in povezanosti delovnih ljudi v prizadevanjih za zagotovitev vodilne vloge delavskega razreda v vseh družbenih odnosih. Druga seja konference ZK je pokazala, da Zveza komunistov podpira krepitev politične vloge sindikalnih organizacij in da odločno nasprotuje težnjam, ki si prizadevajo zmanjševati družbeni pomen organiziranja delavcev v sindikatih. Sindikati so predvsem politični instrument delavskega razreda. V njih ter z njihovo pomočjo pa tudi Zveza komunistov uresničuje vodilno mesto delavskega razreda v družbi.

V. B.

Vzgajno-varstveni zavod Tončke Čečeve v Celju je bil leta 1965, ko so prostore preuredili, dovolj velik za 220 otrok. Danes trkajo na njegova vrata novi in novi, v zavodu pa ni prostora zanje.

V Celju referendum za šole in vrtnice

Tako kot v večini naših občin, so tudi v celjski potrebe po šolskih in vzgojno-varstvenih prostorih večje, kot zmogljivosti. In tako kot drugod, je tudi tod premalo denarja, da bi z njim dohajali tisto najnujnejše. Tudi v tej občini vedo, koliko in kaj potrebujejo sedaj in v prihodnjih letih. Nekaj pa ni čisto tako, kot drugod: so med redkimi občinami, ki za te namene še niso uvedle samopriskevka občanov. Ta pa je neizbežen, če hočejo s šolstvom in otroškim varstvom ne samo kreniti s slepe ulice, temveč tudi zadovoljiti najnujnejše potrebe.

Občinska skupščina in družbenopolitične organizacije so tudi o tem precej časa resno razmišljale, tehtale in iskale rešitev. Res, drugega izhoda ni, kot samopriskevka. Ne samo ta, temveč tudi delež občinske skupščine, skupnosti otroškega varstva in ne nazadnje tudi delež delovnih organizacij. Pa vendar, samopriskevka je potreben.

Sedaj je vse pripravljeno in tudi občani so seznanjeni s temi problemi. Svojo voljo bodo podelili na referendumu 6. februarja. Če so tako odgovorno brali in poslušali obrazložitve, kot jih je pripravila občinska skupščina, potem bodo prvo nedeljo v februarju rekli DA.

Skrb za zaposleno žensko in mater naj ne bo le praznična, temveč vsakdanja tema. Naš časopis vse leto – enkrat bolj, drugič manj uspešno – spremlja te probleme. Kljub temu pa smo se v uredništvu odločili, da posvetimo v tem mesecu temu vprašanju posebno pozornost. Do 8. marca bomo obiskali nekaj kolektivov, v katerih so zaposlene v veliki meri ženske in jih povprašali, kako živijo, kako usklajajo delovne in materinske dolžnosti. Ob 8. marcu bomo sklenili krog

naših strnjanih obiskov. Morda nam bo uspelo zbrati skupaj tista vprašanja, ki zaposlene ženske, zlasti matere, najbolj tarejo. Naše intervjuvanke bodo izbrane naključno, vemo pa, da problemi, ki tarejo zaposlene ženske, zlasti matere, žal, niso od včeraj. Kljub temu, ali prav zato, jih bomo strnili in objavili na 8. marec, praznik žensk. Zavaljo tega, da nanje znova opozorimo in zavoljo tega, da bi jih bilo ob letu – s pomočjo družbe in delovnih skupnosti – vsaj nekaj rešenih.

ENA OD ŽIVLJENJSKIH ZGODB IZ »SATURNUSA«

Trije v garsonjeri

S KAROLINO HOČEVAR sva se pogovarjali v ljubljanskem »Saturnusu«. Prijazno so nama odstopili sobico, da sva se lahko v miru in sami pogovarjali, čeprav nima Karolina ničesar, kar bi morala skrivati. Mladostni obraz te tihe in prijetne ženske skriva, da je stara 37 let, še bolj pa njene skrbi, ki jih ima kot samohranilka dveh sinov. Takole pripoveduje o svojem življenju in tegobah:

„Tukaj v Saturnusu, na delovnem mestu v montaži avtoopreme, delam že 15 let. Med tem časom sem bila pet let doma, ko sta bila sinova še čisto majhna. Ne glede na to sem se morala, ko nas je mož zapustil, vrniti v službo. Imela sem vsaj to srečo, da so imeli v našem

1800-članskem kolektivu poslušati tudi za moje težave in mi dodelili garsonjero, v kateri smo še danes. To je bilo nekako pred devetimi leti. Otroka sem dala v vrtec, kamor sem ju morala peljati okoli pete ure zjutraj, ker je moj delovni čas od šestih zjutraj do dveh popoldne. Mlajšega sem nosila v naročju, ker je po navadi še spal. Toda te neprijetnosti je odtehtala zavest, da sta otroka na toplem, da imata hrano, da nekdo skrbi zanj. Zato sem veliko lažje in brezskrbneje delala. Sedaj teh problemov ni več, sinova sta stara 16 in 13 let, ostali pa so seveda drugi problemi.

Moj mesečni dohodek je 1040 do 1100 dinarjev, 400 dinarjev pa dobivata otroka od očeta, odkar sem

ga tožila za vzdrževalnino. Od tega gre vsak mesec 600 do 700 dinarjev za hrano, 400 dinarjev za stanovanje, elektriko, vodo, potem pa je tu še kakšen kredit, pa vrtec, v kate- terega še vedno hodi mlajši sin...

Dobro moram premisliti, kako naj obrnem denar za obleko, šolske knjige, ozimnico, drva. Zato je jese- ni najhuje. Toda, ne pritožujem se; nismo lačni, strgani pa tudi ne. Nekako že pridem skozi, da pa bi kaj privarčevala, no, to pa se res ne da. Vse je ljubi »pufek«... S sinovoma sem resnično zadovoljna, vidita in vesta, v kakšnih skromnih razmerah živimo in ne zahtevata preveč. Starejši sin hodi v tekstilno šolo, priden je in delaven, ker ga ta šola veseli. Stipendijo, ki znaša 210 dinarjev, porabi za avtobus in malice. Mlajši hodi sedaj v šesti razred osnovne šole. Redno hodim na govorilne ure, s šolo sem stalno v stiku, tako, da sem na tekočem, kako mu gre.

„Kakšen je potem vaš delovni dan?“

„No, tega mi pa ni težko povedati, ker je vedno isti. Tri četrt na pet vstanem, zakurim, pripravim za otroka zajtrk... Kot samohranilka imam to ugodnost, da delam vedno dopoldne in sem potem popoldne lahko z otrokoma. Po opravljenem delu grem hitro domov, da bi do treh pripravila kosilo za starejšega sina in zase. Mlajši dobi kosilo v vrtnu. Popoldan pospravljam, perem, likam, pa še z mlajšim sinom se ukvarjam, ko dela domače naloge. Pazim, da ima v redu zvezke, pa spraujem ga tisto, kar se mora naučiti. Tako lahko rečem, da se učiva oba. Medtem je že čas za večerjo in nato gresta ob osnih spat, če ni ravno kaj izjemnega na TV. Tako sta navajena že čisto od majhnega.“

„Kako pa je ob nedeljah?“

„Ni dosti razlike. Ob nedeljah zjutraj malo dalj poležimo, pospravimo, potem je kosilo. Če je kaj na televiziji, gledamo, obvezno pa jim pripravim stvari za ponedeljek. Cista in urejena morata biti.“

„Kaj pa, ko imata fanta počitnice?“

„Do predlanskim sta šla še vsako leto na morje, s kolonijo. To sem jima lahko privoščila, ker sem do- bila popust zanj. Lani je šel mlajši s šolo na Travno goro, letos pa bi šel k stari mami na Dolenjsko, da bi se sankal, a ima gripo.“

„Kdo pa pazi nanj sedaj, ko je doma sam in bolan?“

„Ja, kar sam je, a me ne skrbi pre- več. Ko je imel še vročino, sem bila jaz pri njem, dobila sem bolniško, sedaj pa mu je že malo bolje. Zju- traj, preden grem od doma, mu pri- pravim kaj za prigrizek, potem pa bere, riše ter čaka name ali brata, da prideva domov.“

„Pa vaš dopust, kako ga preži- vite?“

„Na deželo grem, k mami. Po- čitniški regres, 210 dinarjev, za- dostuje ravno za pot in kakšno ma- lenkost. Leta 1967 sem bila v domu, ki ga ima tovarna v Kranjski gori. Bilo je res lepo, še danes se rada spom- injam. Za vse poskrbijo drugi, vsaj za nekaj časa ni nobenih težav. Sicer pa, veste, nikoli ne vzamem celot- nega dopusta, le deset, največ dva- najst dni. Ostalega porabim, če je kaj bolan starejši sin, za katerega ne dobim bolniške, ali pa, če je z mlaj- šim ali menoj kaj narobe. Če si na bolniški, se takoj pozna pri plači, tega pa si ne morem privoščiti.“

Karolina je mirna in mila ženska, čeprav sama pravi, da je doma ne- malokrat sitna. Menda pa se sinova vseeno ne jezita; dovolj sta že stara, da razumeta, da ji ni lahko. Sedi s prekrižanimi rokami, pogovor teče lahko, čeprav ni klepetava. Sčasoma se ji začne muditi; vestna de- lavka je, pa tudi sedaj ne želi za- muditi veliko delovnega časa. Če- prav bi jo želela še mnogokaj vpra- šati, zato le zaprosim, naj mi pove, kaj je trenutno njen največji pro- blem.

„Veste, to pa je vsekakor stan- ovanje. Fanta sta že velika, že zaradi spanja je nerodno, da spimo vsi trije v enem prostoru, še posebno pa za- radi njunega učenja. Oba se učita na glas, tako, da motita drug drugega. Starejši pravi, da se gre učiti v svoj »kabinet« in jo mora mahitati kar v kopalnico. Tolažim pa se, da bo že bolje. Delovnemu kolektivu je moj primer znan, vem pa, da imamo ve- liko še bolj perečih problemov. Enkrat bom že prišla na vrsto... Najvažneje je, da fanta ostaneta takšna kot sta, pridna in poštena, brez slabe družbe.“

In že je ni bilo več. Nasmehnila se mi je in hitro odšla na delo, ki ji daje sicer skromen zaslužek, vendar pa ji zagotavlja življenje, njej in nje- nima fantoma. Življenje, ki je polno odrekovanja, pa vseeno nekako sreč- no. Zato, ker je zdrava, zato, ker sta sinova pridna in ne zahtevata več, kot jima lahko nudi – ter zato, ker čuti, da jo njen kolektiv razume in da bi ji rad pomagal.

Ni mnogo, toda skromna Karo- lina Hočevar se ne pritožuje. Smehlja se; vprašujem se, ali se zaveda, kako močna je?

MOJCA REPEŽ

IZGOVORI NA SISTEM NE OPRAVIČUJEJO ANOMALIJ

(Nadaljevanje s 1. str.)

neproduktivne naložbe, ki ne bodo dale ne gospodarskega ne socialnega učinka. Mi pa mi- slimo, da bomo rešili gospo- darstvo s tem, da bomo vzeli 60 milijonov novih din s šolstvu, nekaj zdravstvu itd. S tem ne bomo nič rešili – samo pove- čali socialno razlikovanje.

KAM BI PRIŠLI, ČE BI SE STVARI TAKO NADALJEVALE

Nekateri se izgovarjajo na sistem. Ta izgovor ne drži. Če ne gre drugače, je treba narediti spiske in komunistom v prizadetih organiza- cijah naložiti, kaj morajo storiti in kaj opustiti ne glede na sistem in ne glede na to, da bo nekdo rekel, da je to njegov dohodek, ker je jasno, da mora vsakdo gospodariti v družbe- nem in ne predvsem v svojem inter- esu. Saj približno tudi vemo, koliko se da z intelektualnim ali fizičnim delom v enem letu zaslužiti. Drugo vprašanje pa je, kdo ima na osnovi tega pravico dejansko upravljati z dohodkom. Točno vemo, kako šte- vilčne so strukture, ki tako trošijo. Znano pa je tudi, da uradnih podat- kov o tem ni. Iz tega lahko zaklju- čim, da je vpliv teh struktur že tako močan, da se jim niti oblast ne ma- re več upirati.

Če se bodo stvari tako nadalje- vale, je rešitev za to Jugoslavijo administrativni socializem vzhod- nega tipa. Verjetno se oblast ali režim ne bo pustil zamenjati od koga drugega. Kakšne bi bile posledice za ljudi in jugoslovansko eko- nomijo ter za njen napredek, pa si lahko predstavljamo.

Tudi delavci v družbenih dejavnostih bi morali o teh stvareh začeti konkretno, odkrito razpravljati in zahtevati, da se take stvari začno reševati hitreje, da se te stvari odk- rito prikaže in da jih začnemo reše- vati pri korenu.

ENAKO PLAČANO DELO, NE GLEDE NA FIRMO, KI JE PRED VHODOM V TOVARNO ALI USTANOVU

Pri politiki osebnih dohodkov v sindikatih v celoti ne moremo imeti več različnih interesov. Interes je ta, da so delavci na vseh področjih pla- čani po delu ne glede na to, kakšna firma je pred vhodom v tovarno ali ustanovo. Vemo, kje so lahko razli- ke (v pogojih dela in v večjem ali manjšem delovnem učinku ter v večjem ali manjšem delu).

V naši družbi pa moramo prene- hati še z nečem. Zavajamo delovne ljudi večino leta s tem, kako bomo razvili družbeni standard, kako bomo več otrok vzeli v otroško var- stvo, financirali »male šole«, uredili, da pacientom v zdravstvu ne bo treba več čakati itd. – skratka, go- voričenja je skozi vse leto dosti, konec leta pa ugotovimo, da ni sred- stev in potem nič ne naredimo od tistega, kar smo obljubljali. Zaradi neizpolnjenih obljub prihaja tudi do »belih štrajkov« itd. Nimamo več argumentov, da bi od naših delavcev zahtevali opravljanje dela, ker nismo izpolnili svojih obljub in ker se druž- ba kot celota ni dogovorila, kaj in kako.

Drug problem pa so razlike v regi- jah. Ne moremo več pristajati na koncentracijo kapitala v nekaterih slovenskih središčih in na istočasno decentralizacijo solidarnosti po regi- jah in občinah (šolstvo, zdravstvo itd.). Šibkejšje regije morajo potem z razpisi samopriskevkov in z apeli na pripravljeno občano reševati pe- reče probleme na področju zdrav- stvenega zavarovanja in šolstva. Po- vejmo enkrat, kaj je slovenski nacio- nalni interes in kako je treba soli- darno sodelovati na področju zdrav- stvenega zavarovanja, šolstva itd. Povejmo tudi, da je treba tempo raz- voja zaustavljati oziroma doseči počasnejši razvoj tam, kjer je bil do- slej boljši in kjer je bila boljša tudi

materialna osnova. I da je treba doseči, da bo tempo razvoja hitrejši tam, kjer je bil doslej počasen in kjer je šibkejša materialna osnova. To bi morali izredno jasno reči. To je tudi naša odgovornost, ker ne mo- remo enostransko nekaj zahtevati, ampak moramo zahtevati stvari tako, da sodelujemo v skupnih na- porih in da bodo delovni ljudje vseh dejavnosti razumeli tisto, kar predla- gamo in to sprejeli kot svoje. Tega razkoraka med prakso in deklaraci- jami ljudje ne razumejo in ne spre- jemajo več.

Izredno resno moramo postaviti vprašanje tudi do naših delavcev v družbenih dejavnostih. Večkrat se plačuje tudi slabo delo, zato je druž- ba (interesna skupnost) upravičena, da ne da denarja, če delo ni bilo opravljeno kvalitetno. Ne moremo samo na osnovi potreb dokazovati, kaj zahtevamo. Zahtevamo, da se plačniki dela usposobijo in kontrolir- ajo tisto, kar plačajo, to so jim občani naložili z izvolitvijo v inte- resne skupnosti.

Z DINARJEM ZA ZDRAVILA GRADIJO HOTELSKE OBJEKTE

Konkretne rešitve zahtevamo tudi v pogojih gospodarjenja za nekatere panoge gospodarstva, ki direktno vplivajo na družbene dejavnosti. Nerazumljivo je, da farmacevtska industrija z dinarjem za zdravila gradi hotelske kapacitete. Dejansko smo zdaj tudi pred zvišanjem cen v farmacevtski industriji. Vsi znaki kažejo na to, da bo ta grupacija s svojim vplivom dosegla, da se bodo cene zdravil povečale. Istočasno pa zdravstveno zavarovanje ne bo imelo nikakršne možnosti, da to obvladuje s sredstvi. Edini izhod je radikalno zmanjšanje predpisovanja zdravil na recept ali pa odločitev, da gre to na račun plač zdravstvenih delavcev, ali pa na račun participacije v zdrav- stvu. Vendar pa sedanjí podatki kaže- jo, da se količina predpisanih zdravil giblje tako, kot narašča šte-

vilo zavarovanih oseb in ne kaj dosti hitreje.

Izredno jasno moramo postaviti vprašanje o politični orientaciji v praktični ekonomski politiki in mo- ramo zahtevati, da pristojni organi to problematiko obravnavajo in za- vzamejo ustrezna stališča ter napo- vedo, do kdaj, v kakšnih rokih in na kakšen način bomo začeli realizirati tisto, kar smo zapisali v ustavo. Pri tem je potrebna družbena disciplina in izvajanje neposredne odgovor- nosti povsod.

Karolina Hočevar dela v oddelku avtoelektrike v Saturnusu. Tekoči trak se zanjo vrti vsak teden 42 ur. Na njem teče montaža predvsem avtomobilskih žarometov. Danes je na vrsti žaromet za Zastavo 750. – A. AGNIC

Družbeni cilji in izobraževanje

Zelo ugodno so člani izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti ocenili osnutek načrta razvoja vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji v letih 1971–1975. Pripravili so ga strokovni sodelavci te izobraževalne skupnosti v sodelovanju z nekaterimi zunanjimi sodelavci. Izvršni odbor, ki je s obravnavo tega načrta tako rekoč začel javno razpravo o njem, bo osnutek načrta v kratkem predložil skupščini Izobraževalne skupnosti SRS s predlogom, da ga leta objavi in da v široko javno razpravo med vse zainteresirane. Javna razprava naj bi trajala vsaj dva meseca.

Ker bomo zagotovo v prihodnje se večkrat poročali o poteku te javne razprave in ob tem o posajeznih problemih, ki jih ta načrt prikazuje, ocenjuje in nakazuje ukrepe za njih razreševanje, se tokrat ustavimo le ob glavnih značilnostih in nekaterih izhodiščih načrta razvoja vzgoje in izobraževanja do leta 1975.

Osnovna značilnost tega načrta je gotovo v pristopu k njegovi izdelavi. Spreminjanje stanja na področju vzgoje in izobraževanja v naslednjih letih, ki naj pelje k že opredeljenim ciljem srednjeročnega in dolgoročnega družbenega razvoja v SR Sloveniji, načrtovalci niso utemljevali z različnimi kvantifikacijami, kot smo bili to doslej navajeni. Omejili so se predvsem na to, da prikazujejo osnovne pomanjkljivosti in slabosti na področju vzgoje in izobraževanja ter ocenijo možnosti za smotnejše in določnejše ukrepanje s tem v zvezi v naslednjih letih, pa tudi v dolgoročnejšem obdobju. Načrt naj bi torej pripomogel k ustvarjanju ustrezne vzgojno-izobraževalne koncepcije in politike, ki bi morala biti glede na pričakovanja, zahteve in cilje naše družbe mnogo bolj učinkovita.

Uvodno poglavje, ki so ga zapisali sestavljavci načrta razvoja vzgoje in izobraževanja v naslednjih štirih letih, zasluži posebno pozornost. Izhodiščna spoznanja, tu zapisana, bi morala prodreti v vse pore našega družbenega življenja in bi jih morala naša samoupravljavska družba na vseh ravneh imeti pred očmi tako rekoč ob vsakokratnem odločanju, ki tako ali drugače vpliva na razvoj vzgoje in izobraževanja. Pa se ustavimo pri nekaterih izhodiščih, o katerih je tekla razprava že na izvršnem odboru.

Znane so primerjave, da bodo družbe z najboljšim izobraževalnim in znanstvenim sistemom zavzele enak položaj, kot so ga nekdanje družbe z največjim prirodnim bogastvom ali industrijskim potencialom. V

smislu te ugotovitve ima Slovenija že neke prednosti. Toda prednosti, ki jih Slovenci glede na našo preteklost imamo, nas ne bi smele odvračati od novejših ugotovitev. Slovenija glede na število zaposlenih že zaostaja celo za manj razvitimi npr. po številu študentov, zaostaja v razvoju srednjega šolstva in drugod.

Posebno pozornost uvod posveča polni zaposlenosti naravnih sposobnosti prebivalstva. Ugotavlja, da se mora naš šolski sistem bistveno spremeniti, saj vse dosedanje analize kažejo, da ne izkoriščamo naravnih sposobnosti niti 50 %. S tem v zvezi pa se postavlja tudi vprašanje izkoriščenosti znanja. Zlasti na vseh

ključnih mestih družbeno-gospodarskega usmerjanja bi morali zagotoviti strokovni kader, ki bo pospeševal razvoj, ne pa ga oviral ali prilagajal obstoječi kadrovski strukturi zaposlenih. Ugotovitve analiz pravi, da je izkoriščenost znanja že zaposlenih strokovnih delavcev komaj 30 %, kar bi za družbo moralo vsekakor predstavljati bolj nevaren problem, kot pa je število nezaposlenih ali v tujini zaposlenih strokovnih delavcev.

Načrtovalci razvoja vzgoje in izobraževanja navajajo tudi optimalni izobrazbeni produkt vsakega letnika mlade generacije ob polnem izkoriščanju naravnih sposobnosti naroda: 15 % akademsko izobraženih, 35 % višje in srednje izobraženih, 35 % kvalificiranih in 15 % priučnih oziroma specializiranih delavcev na delovnih mestih ozkih profilov. Seveda bi tako celotno strukturo zaposlenih lahko optimalno zagotovili šele nekje blizu leta 2000, toda le ob dodatnem izobraževanju že zaposlenih. Torej mora dobiti izobraževanje odraslih kot dopol-

nilno izobraževanje in stalno izpopolnjevanje znanja eno najpomembnejših mest v našem izobraževalnem sistemu, seveda če se bomo bolj proučeno lotevali nalog nenehnega izobraževanja, če bodo delovne organizacije ustvarjale normalne pogoje za izredni študij zaposlenih in ne nazadnje, če bodo tudi širše družbene odločitve podprle tovrstno izobraževanje, saj tudi na tem področju brez rešitve določenih kadrovskih in materialnih problemov ni mogoče bistveno napredovati.

Največji zaostanek je v razvoju srednjega šolstva, za katero bi potrebovali v nadaljnjih letih 220 milijonov din, če bi hoteli, da bi 90 % generacije z uspešno dokončano osemletko nadaljevalo šolanje na drugi stopnji (zdaj jih komaj 30 %). Ne nazadnje bi nam to omogočalo tudi boljše selekcijo študentov na visokih šolah. Seveda pa tudi razvoj srednjega šolstva terja nekatere jasnejše družbene opredelitve. Slišali smo pripombo, da je nemara srednjega kadra celo že dovolj, če bomo v Sloveniji tako množično razvijali „licenčno“ industrijo, ali kot ji tudi pravijo, „šraufenindustrijo“.

Usklajevanje načrtovanja razvoja vzgoje in izobraževanja glede na naravne sposobnosti prebivalstva z družbenimi cilji, ki še niso opredeljeni, bo torej še vedno moralo ostati stvar odločitve tistih, ki so odgovorni za načrtovanje celovitega družbenega razvoja v Sloveniji.

SONJA GAŠPERŠIČ

V Ptujju zopet sindikalna šola

Na junijski seji lani je plenum občinskega sveta Zveze sindikatov Ptuj sprejel sklep, naj ponovno začne z delom Sindikalna šola Ptuj. V obdobju 1960–1966 je v Ptujju in v Majsperku namreč že delovala taka šola in v njej so se usposabljali številni delavci za funkcije v sindikatih in v samoupravnih organih.

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Ptuj in komisija za organizacijsko in kadrovske politiko sta se odgovorno lotila vsebinskih, kadrovskih in organizacijskih priprav za ponovni pričetek Sindikalne šole Ptuj, v kateri bodo z rednimi predavanji začeli 1. februarja 1972. leta. Izvršni odbori osnovnih organizacij sindikatov bodo v teh dneh zaključili kadrovanje, tako da se bodo slušatelji šole še v tem mesecu sestali na prvi posvet.

V občinskem svetu ZSS Ptuj poudarjajo, da bo Sindikalna šola Ptuj imela pomembno vlogo v kadrovske politike sindikatov. Šola mora omogočiti širokemu krogu delavcev, da se bodo pridobili političnim in družbeno-ekonomskim znanjem uveljavljali v samoupravnih organih in v političnih vodstvih na različnih ravneh, v katerih morajo delavci postati resnično odločujoč dejavnik.

V Sindikalni šoli Ptuj bo naslednji učni program: družbeno-politični sistem SFRJ in ustavne spremembe; samoupravljanje in samoupravna normativna dejavnost delovnih organizacij; delovna razmerja in druga aktualna vprašanja v delovnih organizacijah; mesto in vloga delovne organizacije v našem sistemu, gospodarjenju, ustvarjanje in delitev dohodka ter osebnih dohodkov; družbeni standard delavcev; vsebina, organizacija in metode delovanja sindikatov v samoupravni družbi; aktualna politična vprašanja v Jugoslaviji in mednarodni odnosi s posebnim oziranjem na Jugoslavijo. Predavanjem v okviru takega programa bo sledila razprava po skupinah slušateljev. Delo teh skupin pa se bo odvijalo po večjih delovnih organizacijah, kjer bodo proučevali konkretne oblike dela samoupravnih organov, se seznanjali s konkretnimi samoupravnimi akti. Gre za samoupravno prakso, ki naj bi jo sindikalni delavci dobro poznali.

FELIKS BAGAR

NOVATORJI IN RACIONALIZATORJI V JESENIŠKI ŽELEZARNI

USPEŠNA BILANCA

Že leta nazaj imajo v jeseški železarni vzorno organizirano službo, ki zasluži delo novatorjev in racionalizatorjev v železarni. Samoupravni organi in upravne službe posvečajo tej dejavnosti veliko pozornost. Prav zato se v tem velikem železarskem kolektivu načrtno ukvarja z inovacijami vse večje število energetikov, strojnih in elektro vzdrževalcev pa tudi neposrednih proizvajalcev iz topilnic, valjarn, predelovalnih in drugih obratov.

Jeseški iznajditelji, novatorji in racionalizatorji so v zadnjih letih odlično nadomestili

drago plačane inozemske strokovnjake. Prizadevajo si, da bi povečali in izboljšali kvaliteto izdelkov, ki so cenjeno in iskano blago na domačem in tujem tržišču. Posamezni avtorji tehničnih izboljšav se trudijo z modernizacijo in mehanizacijo ter avtomatizacijo starih, večkrat že popolnoma zastarelih in dotrajanih strojev.

Iznajditelji rešujejo sami delovne in tehnološke probleme ali pa se združujejo v delovne skupine, da bi uspešno rešili vprašanja, ki hrome in zavirajo vzpon kolektiva v večjo po-

slovnost in rentabilnost. V sklopu DIATI (Društva iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav) načrtno razvijajo znanstveno-raziskovalno delo.

Lani so patentne pisarne priznale jeseškimi železarjem dva patenta, eden pa je še v proučevanju. Osem komisij za oceno tehničnih izboljšav pri svetih delovnih enot je pozitivno ocenilo 35 izboljšav v proizvodnji, avtorjem pa so priznali in izplačali 23.228,25 dinarjev. Več vredne tehnične izboljšave je ocenjeval poseben odbor za izume in novatorstvo pri DS železarne. 21 avtorjem so priznali in izplačali spodbudne akontacije, nagrade in odškodnine v skupni višini 43.040 din.

Vsega skupaj so jeseški novatorji in racionalizatorji lani uvedli v proizvodnjo 65 tehničnih izboljšav, to je 20 več, kot v letu poprej. Vse te izboljšave pa so prihranile kolektivu več milijonov dinarjev.

U. Ž.

pravilniki delovnih organizacij itd. M. P.

Sindikati in raziskovalno delo

Komisija RS ZSS za izobraževanje, znanost in kulturo je v sredo organizirala v Domu sindikatov pogovor o vprašanjih razvoja znanstveno-raziskovalnega dela v gospodarskih delovnih organizacijah – med drugim z namenom, da se opredeli vloga sindikatov pri pospeševanju znanstveno-raziskovalnega dela.

Podlaga za razpravo na tem sestanku – udeležili so se ga mimo predstavnikov ZSS tudi predstavniki raznih znanstveno-raziskovalnih ustanov in organizacij, na žalost vsi v dokaj pičlem številu – sta bili dve gradivi o problematiki znanstveno-raziskovalnega dela. Prvo gradivo je pripravila komisija sveta ZSJ za idejno-politična vprašanja izobraževanja, znanosti in kulture, drugo gradivo pa je pripravilo predsedstvo Raziskovalne skupnosti Slovenije. Udeleženci pogovora so obe gradivi ocenjevali predvsem s stališča zadovoljevanja potreb gospodarstva po raziskovalnem delu in pa – kot že omenjeno – s stališča vsebine in smeri družbene angažiranosti sindikatov na področju nadaljnjega razvoja znanstveno-raziskovalnega dela v gospodarskih delovnih organizacijah in v širšem slovenskem prostoru.

O problematiki, ki jo je zajel ta pogovor, bomo obširneje

spregovorili v naslednji številki našega tednika, ker zasluži vso pozornost; tokrat pa samo nekaj najvažnejših ugotovitev, ki jih je dal ta pogovor.

Ena izmed njih je vsekakor ta, da znanstveno-raziskovalno delo ne more živeti in napredovati brez tesne povezanosti s potrebami in zahtevami gospodarstva. Na žalost pa danes gospodarstvo še ne kaže, da se zaveda izrednega pomena raziskovalnega dela za napredek tehnologije, organizacije dela, povečanja produktivnosti itd. oziroma za rentabilnejše poslovanje, s tem pa tudi za dvig življenjske ravni zaposlenih.

Druga ugotovitev je bila, da raziskovalno delo ni samo stvar visokih strokovnjakov, temveč vseh zaposlenih, ki na svojem delovnem mestu opažajo, kaj bi v delovnem procesu kazalo izboljšati in ki skušajo najti rešitve za te izboljšave.

In tretja ugotovitev, da so sindikati neposredno zainteresirani za napredek in čim večje praktično uveljavljanje znanstveno-raziskovalnega dela, ki je lahko največjega pomena pri sanacijah podjetij, ki poslujejo z izgubo, pri preusmerjanju njihovega poslovanja, pri izboljševanju pogojev dela, odpravljanju neproduktivnih delovnih mest itd. Od tod tudi njihova zainteresiranost, da se v delovnih organizacijah in v naši družbi nasploh ustvari vzdušje, v katerem bo znanstveno-raziskovalno delo dobilo tisto mesto, ki mu po njegovem pomenu za napredek našega gospodarskega, pa tudi družbenega življenja zares pripada.

Udeleženci pogovora so se domenili, da kaže podobne pogovore organizirati tudi v republiških odborih posebnih sindikatov, ob udeležbi predstavnikov raznih panog našega gospodarstva, na katerih bi proučili konkretne možnosti sodelovanja med gospodarskimi organizacijami in raziskovalnimi ustanovami, pa tudi možnosti za ureditev raznih vprašanj raziskovalnega dela s samoupravnimi sporazumi, statuti in

Za potrebno znanje

Splošno gradbeno podjetje „Zidar“ iz Kočevja ima svoja gradbišča v Ljubljani, na Reki, v Kočevju in še kod drugod. Samoupravni organi in vodstvo podjetja si prizadevajo, da bi zaposlovali čimmanj nekvalificiranih delavcev. Izkusnje jim namreč kažejo, da sedanji pogoji te dejavnosti terjajo od vsakega zaposlenega čim več znanja, ki pripomore k temu, da je poslovanje racionalno, hitro in poceni. Pa tudi produktivnost je veliko višja, če so delavci strokovno usposobljeni.

V glavnem dobiva „Zidar“ svoje delavce iz Bosne in Hercegovine. S tamne kajšnjimi zavodi za zaposlovanje so se spoznale, da delavci, preden pridejo v Slovenijo, že dobijo osnovno potrebno znanje in manjšo prakso. V ta namen pripravljajo v Bosni večmesečne tečaje. Izkusnje takega izobraževanja so dale spodbudne rezultate, zato bodo s tem tudi v prihodnje nadaljevali.

D. V.

Odstop sprejet

Vseh šest suspendiranih delavcev, ki so jim izrekli ukrep odstranitve z delovnega mesta, spet dela, vendar proti trem disciplinski postopek še ni končan ● Normalizacija proizvodnje

Pred štirinajstimi dnevi smo v „Delavski enotnosti“ obširneje poročali o zadnjih dogodkih v Industriji plastike Polypex v Šoštanju. Prav je, da sporočimo, kaj se je v zadnjih dneh novega dogodilo v tej šoštanjski delovni organizaciji.

Kot smo že poročali, je direktor Industrije plastike Polypex RUDI DELOPST potem, ko sta sprejela takšno zahtevo predsedstvo OSS Velenje in komite DE ZKS Velenje, podal pisni odstop. Na zadnji seji je delavski svet Polypexa odstop direktorja sprejel in hkrati sklenil, da ga s 1. februarjem 1972 razreši dolžnosti direktorja. S tem dnem pa, sporazumno, preneha Rudiju Delopstu tudi delovno razmerje v Polypexu.

Osnovna zahteva podpisnikov pisma 63 delavcev samoupravnemu organu Polypexa,

prav tako pa tudi občinskih vodstev Zveze sindikatov in Zveze komunistov, je bila, da je treba omogočiti vrnitev na delo vsem 6 suspendiranim delavcem iz obrata gumbarna. Disciplinska komisija IP Polypex Šoštanj je trem delavcem, ki so jih bili suspendirali, že izrekla disciplinske kazni zaradi sporne prekinitve dela 15. novembra. Ti so se vrnili potem na delovna mesta. Delavski svet pa je sprejel stališče, naj se vrnejo na delo tudi preostali trije suspendirani delavci, seveda pa proti njim teče še naprej disciplinski postopek.

Stanje v Industriji plastike Polypex v Šoštanju se tako začinja počasi normalizirati. Jasno pa je, da z odstopom in razrešitvijo direktorja vseh problemov še ni konec oziroma niso razrešeni. Treba bo storiti še marsikaj.

Prva naloga bo zdaj poiskati novo vodstvo delovne organizacije, nič manj pomembna pa tudi ni čimprejšnja izdelava programa nadaljnjega razvoja delovne organizacije, saj so večkrat doslej številni delavci opozarjali, da jim ni jasna perspektiva podjetja.

Kakor koli že: dogodki zadnjih dni v Industriji plastike Polypex omogočajo začetek konsolidacije razmer in odnosov znotraj te šoštanjske delovne organizacije. Seveda pa je tudi od delovnega kolektiva odvisno, kako bo v prihodnje z odnosi, samoupravljanjem in nadaljnjim razvojem delovne organizacije.

M. L.

Koristna pobuda

Novomeška tovarna zdravil „Krka“ je po temeljitem proučevanju predlagala občinski skupščini, da bi združili zdraviliški in rekreacijski turizem v dolini Krke. H „Krki“ bi se pripojili: Dolenjske in Šmarške toplice in Grad Mokrice iz brežiške občine. Novomeška občinska skupščina je to zamisel podprla. Prav tako je pripravljena pomagati oziroma sodelovati pri urejanju zadev splošnega pomena, saj je „Krka“ samo v tem primeru pripravljena svojo načrtovanje uresničiti. —b

MED IZVOZNIKI
TUDI VELENJSKI
»MODNI SALON«

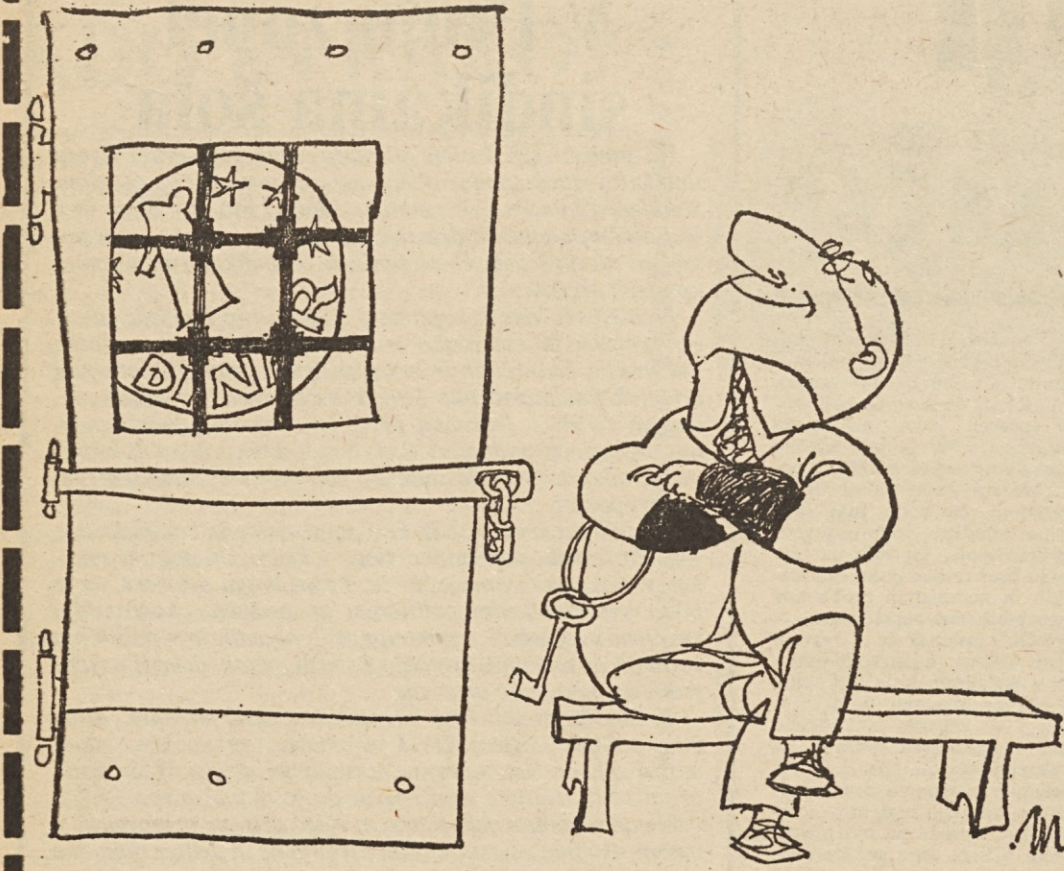
Prizadevanja

Med kolektivi s področja občine Velenje, ki se v zadnjem času v vse večji meri vključujejo v mednarodno delitev dela, je tudi 80-članski delovni kolektiv Modnega salona Velenje, ki je enota v okiru Komunalno obrtnega centra Velenje. Lani so dosegli zaposleni v Modnem salonu 3.750.000 dinarjev realizacije, letos pa je bodo že najmanj 5 milijonov dinarjev.

Velenjski Modni salon opravlja usluge za nekatere zahodnoevropske proizvajalce konfekcije oziroma velike trgovinske hiše. Tako bodo letos za zahodnoevropskega proizvajalca Florbell izdelali okrog 100.000 spalnih srajc in jutranjih halj, izdelovali pa bodo, na primer, ženske spalne srajce v kar 40 različnih modelih. Za veliko zahodnoevropsko trgovsko hišo Quelle pa bodo izdelali 18.000 jersey srajc za otroke. Že v tem mesecu morajo odpremiti 10.000 ženskih spalnih srajc in 8.000 jersey srajc. Prav zdaj se predstavniki velenjskega Modnega salona pogovarjajo s Švicarji za izvoz otroške konfekcije.

V oddelku Modnega salona Velenje, ki dela za izvoz, bodo letos modernizirali strojni park in namestili več novih strojev, s čimer bodo povečali produktivnost najmanj za tretjino, večja pa bo tudi proizvodnja.

(V3)

REPRESALIJE

— Tako, zdaj pa ne boš šel nikamor, dokler se ne poboliš!

Novi kamnolomi in peskolomi

Spomladi bodo začeli z izkoriščanjem eruptivnih kamnin v Cerovcu pri Rogiški Slatini. Odkrili so jih pred nedavnim, po svoji kakovosti pa sodijo te kamnine med najkvalitetnejše za gradnjo gornjih strojev hitrih in težko obremenjenih cest. Ker na Slovenskem tako kakovostnega kamnja ni, so napravili načrt za 25 let, kako bodo pridobivali kamnje in pesek. Strokovnjaki menijo, da bo tega materiala dovolj za vse slovenske ceste; ki jih bodo zgradili v naslednjih 25 letih.

Strojne in separacijske naprave bodo kupili pri zahodnonemških firmah Krupp in Aesch. Investitorji pa bodo nekatera podjetja, ki bodo prevzela dela pri hitri cesti, ter Cestni sklad Slovenije in Ljubljanska banka.

M. B.

PODJETJE »KROJ« SI JE ZGRADIL NOVO TOVARNO IN SI S TEM ZAGOTOVILO LEPSI JUTRIŠNJI DAN

Samorastniki na tuji trg

Vrednost izvoza v minulem letu: 110.000 dolarjev

Petindvajset let je tega, ko so v majhni delavnici v Skofji Loki, v nekdanjih dvorišnih prostorih Thalerjeve hiše, ustanovili v okviru mestnih podjetij skromno krojaško delavnico.

„Naša družinica je štela pet ljudi...“ obuja spomine VINKO PRIMOŽIČ, direktor podjetja Kroj. „Od Unre smo dobili dva šivalna stroja in to je bilo tudi obnem vse, kar smo imeli. Rasli smo kot samorastniki in morda je prav to odločilno vplivalo na naš nadaljnji razvoj. Trdo in zavzeto smo se borili za vsak korak, za vsako delo, za vsak nov stroj in sploh za vse, kar nam je zagotavljalo lepši jutrišnji dan. Z leti je število zaposlenih naraščalo, prav tako je naraščalo število naročil. Do leta 1958 smo v glavnem izdelovali oblačila po meri, obenem pa smo pričeli s serijsko proizvodnjo delovnih oblek za trgovska podjetja, bolnišnice in Železniško-transportno podjetje. Od vsega tega pa nismo imeli prave koristi. Zaslужek je bil premajhen, da bi se lahko trdno postavili na lastne noge...“

TEŽAK ZAČETEK

Zaradi razdrobljenosti proizvodnje, opravljanja vseh mogočih uslug in širokega asortimenta proizvodov je kolektivu pogosto predla dokaj trda. Podjetju Kroj se je pridružilo več manjših krojaških podjetij, pred osmimi leti pa je pričelo kooperirati tudi s Konfekcijo Idrija. Razcepjenost sil je dražila proizvodnjo, onemogočala potrebno delovno disciplino in z vsem tem zmanjševala učinek vloženih naporov. Že podatek, da je imelo podjetje Kroj svoj čas kar osem različnih skladiščnih prostorov, ki so bili raztreseni po vsej občini, pove veliko.

„V iskanju donosnejšega dela smo se odločili za proizvodnjo lastne konfekcije. Glede na pogoje, v katerih smo delali in živeli, smo se znašli v dokaj nezavidljivem položaju. Bili smo brez izkušnje, in pestila nas je huda konkurenca. Treba je bilo misliti na novo opremo in obenem tudi na novo tovarno...“ razlaga Vinko Primožič.

KONČNO VSI POD ENO STREHO

Po štiriindvajsetih letih obstoja je kolektiv Kroja uresničil svojo največjo željo: lansko leto je zgradil lepo novo tovarno in s tem združil vso svojo dejavnost pod eno streho. Delavci podjetja Kroj pa niso prišli le do novih prostorov. Obnem so prišli tudi do novih strojev, do sodobne tehnologije, ki omogoča naj-sodobnejšo proizvodnjo in s tem uspešno konkuriranje tako na domačem kot tujem trgu.

„Nova tovarna ima 4800 kvadratnih metrov površine. Grajena je dolgoročno in prilagojena vsem zahtevam sodobne konfekcijske proizvodnje. Kolektiv je veljala nekaj manj kot 10 milijonov dinarjev in od celotne investicije dolguje banki le še dobro četrtino...“ nam pripovedujejo delavci tovarne Kroj v Skofji Loki.

Z novo tovarno in novo tehnologijo je tudi vidno poskočila produktivnost. Že minulo leto, ko so delavci v novih prostorih šele začeli globoko dihati, je poskočil promet na 40 milijonov dinarjev, kar je predstavljalo kar 13 milijonov več, kot leto dni poprej. Letos je povečal kolektiv svoj plan v primerjavi z lanskim za 5 milijonov dinarjev, medtem ko računa v prihodnjem letu na promet v višini 55 milijonov dinarjev. Seveda, pod pogojem, da mu bo uspelo vključiti v svoje vrste nove sodelavce, ki pa jih, žal, v okolici Skofje Loke ni kaj dosti na voljo.

NOV PLAŠČ V 180 MINUTAH

Konfekcijsko podjetje Kroj izdeluje ženske in moške plašče ter kostume. Nedavno pa je pričelo tudi s poizkusno proizvodnjo ženskih oblek.

„Že minulo leto smo dosegli pri izdelavi posameznega proizvoda evropski čas oziroma evropsko normo, ki znaša na primer za plašč 192 minut. No... pri večjih serijah smo normo celo že skrajšali na 180

A. UL.

Večja proizvodnja

V tovarni olja Slovenska Bistrica so lani povečali proizvodnjo olja za 22% v primerjavi z letom poprej. Tako je lani ta delovni kolektiv, v katerem je nekaj nad 100 delavcev, proizvedel 6.000 ton olja in ustekleničil 4 milijone steklenic jedilnega olja. Uspehi pa bi bili lahko še večji, če ne bi primanjkovalo surovin na domačem trgu. Tako so jih morali kupovati v sosednjih republikah, nekaj pa tudi v tujini. Skušali so se vsaj delno postaviti na lastne noge, vendar tako hitro ne gre. Kolektiv je namreč začel gojiti bučnice golice. Pri gojenju te zvrsti bučnic sodeluje tudi Kmetijski zavod iz Maribora. S temi skupnimi poskusi so naleteli na dober odziv in na pripravljenost za sodelovanje zlasti pri zasebnih kmetovalcih. Če bodo uspehi takšni, kot predvidevajo, bo bučnega olja pri nas kmalu dovolj.

V. H.

OD NOVEGA LETA NAPREJ NOVA ORGANIZACIJA V ŽELEZARNI RAVNE

Po novem: dve osnovni proizvodni enoti

Železarna Ravne na Koroškem se v zadnjem času uvršča med največje in tudi poslovno najuspešnejše proizvodne tvornosti na Slovenskem. Vendar pa si ravnski železarji navkljub temu prizadevajo, da bi tudi v prihodnje izkoristili vse možnosti za nadaljnji razvoj svoje delovne organizacije, pri čemer bi radi izkoristili zlasti prednosti, ki jih ima Železarna, to je, da ležijo Ravne na meji z Zahodno Evropo, kamor izvozijo tudi največ izdelkov, in pa strokovno usposobljeni delavci, ki jih imajo.

Nadaljnji razvoj naj bi dosegla Železarna predvsem z novo organizacijo. Ta nova organizacija, ki jo je pripravila norveška tvrdka ICO iz Osla, naj bi omogočila v prihodnje še večjo uveljavitev na tujih tržiščih, istočasno pa zagotovila povečanje obsega mehanske predelave, posebej izdelkov, ki so tudi dohodkovno najbolj zanimivi.

Železarna je zdaj organi-

zirana na podlagi najsodobnejših načel vodenja, razdeljena pa je od novega leta 1972 naprej na dve osnovni proizvodni enoti, in sicer na metalurške obrate in na mehansko predelavo. Vodstvom obeh novih enot so dali precejšnja pooblastila, razširili pa so tudi področja neposredne odgovornosti. Proizvodnja in prodaja sta decentralizirani, skupen je še izvoz.

Nova organizacija ravnske Železarne mora, kot poudarjajo, omogočiti oziroma zagotoviti v prihodnje večjo specializacijo proizvodnje, prav tako pa tudi večjo rentabilnost poslovanja. V večji meri kot doslej pa bi radi izkoristili tudi znanje zaposlenih strokovnjakov. Povsem na novo pa je bilo ustanovljeno področje za razvoj in razširitev tovarne, v okviru katerega so združili dolgoročno preučevanje trga ter programiranje. Nadalje želijo v prihodnje dosledneje izpolnjevati dobavne roke, zmanjšati stroške proiz-

vodnje in, ne nazadnje, izboljšati tudi kvaliteto izdelkov.

Višjo raven pa naj bi, hkrati z uveljavitvijo nove organizacije, dosegli tudi samoupravljanje. Organizacijo samoupravljanja bodo uskladili z novo organizacijsko shemo delovne organizacije. Tako bodo zraven delavskega sveta podjetja delovali v prihodnje še trije sveti enot, in sicer 2 sveta proizvodnih enot ter delavski svet skupnih služb.

Z novo organizacijo želijo v Železarni Ravne na Koroškem torej doseči večjo delitev dela, natančnejšo opredelitev odgovornosti posameznikov in organizacijskih enot, decentralizacijo odgovornosti ter večjo organizacijsko povezanost važnih funkcij.

(Ma)

BREST
POHIŠTVO

● RADOVLJICA

Občinski sindikalni svet Radovljica bo organiziral v nedeljo, 30. januarja peto tradicionalno občinsko sindikalno prvenstvo v veleslalomu za leto 1972. Tekmovanje, ki se bo pričelo ob pol desetih dopoldan, bo v Krpinu pri Begunjah. Nastopajoči bodo tekmovali v petih kategorijah. Število tekmovalcev iz posameznih sindikalnih organizacij je neomejeno. Za ekipnega zmagovalca v moški konkurenci bo štel organizator čase treh najbolje uvrščenih tekmovalcev iz posameznih osnovnih organizacij, prav tako za ekipnega zmagovalca v ženski konkurenci. Ekipni zmagovalci v obeh konkurencah bodo prejeli prehodna in spominska pokala, medtem ko bodo drugo in tretje uvrščene ekipe prejele le spominske pokale. Najboljši posamezniki v vseh petih kategorijah pa bodo prejeli medalje, praktična darila in diplome. Vsi udeleženci tekmovanja bodo dobili spominsko značko.

Pod pokroviteljstvom OSS Radovljica bosta tekmovanje izvedla TVD Partizan in športno društvo sindikalne organizacije Elana.

● LJUBLJANA

Ljubljansko društvo za podvodne dejavnosti, sestavljajo ga v glavnem podvodni lovci in potapljači, šteje že blizu 1000 članov in se s tem uvršča med najmočnejše športne organizacije pri nas. Zanimivo je, da društvo tudi pozimi ne počiva, čeprav si marsikdo predstavlja, da je potapljanje le sezonski šport. Ker pa so možnosti dejavnosti v teh mesecih le nekoliko omejene, skrbijo potapljači za svojo kondicijo tudi v bazenih in seveda — kje drugje kot na snegu. Tako bodo med drugim organizirali 6. februarja na Kravcu svoje tekmovanje — za spremembo v veleslalomu.

TUDI SMUČARJI AVTOMOBILSKE INDUSTRIJE NA SNegu!

Že dolgo časa si smučarji v avtomobilski industriji želijo podobna tekmovanja, kot so na programu v drugih gospodarskih panogah. Kljub temu, da je v Sloveniji precej delovnih kolektivov, katerih proizvodnja je izključno avtomobilske zvrsti in da štejejo ta podjetja po številu zaposlenih v vrh slovenske industrije, uradno še ni bilo avtomobilskih športnih iger.

Komisija za šport in smučarski klub TAM sta v želji, da organizirata takšno tekmovanje, razpisala v mesecu februarju srečanje predstavnikov avtomobilske industrije na snegu. V primeru udeležbe vseh delovnih

kolektivov avtomobilske industrije, bodo že na Pohorju sprejeli program tekmovanj in postavili odbor, ki bi v prihodnje organiziral zimske in letne „avtomobiliade“.

Tekmovanje v veleslalomu bo v soboto, 12. februarja ob 9. uri na smučišču Habakuk na Pohorju. Tekmovalci bodo razdeljeni v tri starostne skupine in bodo tekmovali v posamezni in ekipni konkurenci.

Delovnim kolektivom avtomobilske industrije je organizator pravočasno poslal razpise o tekmovanju, zato pričakuje polno udeležbo.

J. RAIŠP

Začela se je sezona sindikalnih tekmovanj na snegu

IŽLA JE LETOŠNJA PRVA ŠTEVILKA

TELESNE KULTURE

V ljubljani je izšla nova številka revije Telesna kultura, prva v letošnjem letu, to pot kar na 64 straneh. Tako kot prejšnje prinaša tudi ta številka Telesne kulture obilo zanimivega in poučnega branja s področja teoretičnih in praktičnih vprašanj telesne vzgoje, športa in rekreacije.

Janez Šmitek piše o pomenu ogrevanja za dosežke pri tekmovanjih v alpskih disciplinah, Oto Giacomelli pa o pripravah skakalcev na zimske olimpijske igre in svetovno prvenstvo. Tudi prispevki Josipa Kecerina, Silva Kristana ter Elanovih strokovnjakov govore o smučanju oziroma opremi, ki je potrebna za ta zimski šport. O tendencah razvoja odbojarske igre v svetu in pri nas piše v novi številki Te-

lesne kulture Viktor Krevsel. Prispevek o kineziologiji, znanosti na področju telesne kulture, je prispeval Inštitut za kineziologijo VŠFK iz Zagreba. Zelo zanimivo je razmišljanje Toneta Svetine, avtorja znane knjige Ukana, ki je posvečeno telesni vzgoji kot duhovni vrednosti in soli volje.

Poleg omenjenih prispevkov najdemo to pot v Telesni kulturi še vrsto drugih strokovnih člankov, ki so jih prispevali najvidnejši telesnokulturni delavci v Sloveniji. Pod rubriko „trim — šport za vsakogar“, najdemo vse o trimu. Prav je, da je Telesna kultura posvetila del svo-

jega prostora tudi akciji trim, ki je pri nas še v povojih, vendar so od nje precej obetamo. O predlogu za organiziranje trim — športa za vsakogar v SR Sloveniji obširno govori Marjan Lenarčič.

Le bežno smo se torej dotaknili letošnje prve številke Telesna kultura, pravzaprav edine strokovne revije za telesnokulturna vprašanja v Sloveniji. Tudi to pot jo moramo pohvaliti. Dobrodošla bo vsem, ki se v svojem vsakdanjem življenju na katerikoli način ukvarjajo z teoretičnimi in praktičnimi vprašanji telesne vzgoje, športa in rekreacije. —a.

TRIM — šport za vsakogar:

Zakaj se redite?

Mnogi mislijo, da je povsem normalno, če se vsako leto za spoznanje zredijo. Praviijo, da so se „popravili“ oziroma da „dobro zgledata“. Kako zmotno!

Vsak kilogram preveč pomeni dodatno obremenitev za srce in žile, dihala in prebavila. Prevelika telesna teža, ki ste jo dobili od 25. do 50. leta, obremenjuje mišice in sklepe, kar čutimo na primer pri hoji navkreber.

In zakaj se redimo? Predvsem zaradi nepravilne in preobilne prehrane ter nezadostnega gibanja. Izgovor na kako posebno nagljenost k reženju ali na posebno delovanje žlez drži le redkokdaj. V večini primerov gre za posebno veselje s hrano in lagodnost!

Morali bi jesti manj! Morali bi použiti le toliko, kolikor organizem potrebuje za življenje in delo, ne pa toliko, kolikor moremo. Tudi pri uživanju tekočin bi morali biti zmernejši. Več kakor dva kozarca vode ali piva bi smeli popiti le izjemoma, če smo se poprej močno potili. Redimo pa se seveda zaradi tega, ker preveč sedimo in se premalo gibljemo!

Če ste preveč rejeni, vam bo pokazal izračun: idealna telesna teža = telesna teža — 100. Ljudje težkih kosti lahko odštejejo samo 95, lažjih (ženske) pa 105.

Osnovno pravilo je, da se po dvajsetem letu starosti teža ne sme večati!

V sankanju GO Črna

V drugem kolu medobratnih športnih iger sindikalnih podružnic Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec je bilo v Črni na Koroškem na sporedu tekmovanje v sankanju. V ekipni konkurenci je med sedmimi obrati zmagal GO Črna pred GO Mislinja, strojnim obratom GG Sl. Gr. itd. Zmagovalna ekipa je nastopila v postavi Obreten Peter, Krajnc Franc in Srebre Ernest. Med posamezniki je bil najhitrejši Zagorc Drago (GO Dravograd). Po tekmovanju v šahu in sankanju vodi v skupni razvrstitvi GO Črna s 25 točkami, sledijo: GO Mislinja 18, gradbeni obrat GG 15, uprava GG 14 točk itd. JŠ

● MEDVODE

Prvenstvo v sankanju

Minulo nedeljo je bilo na naravni progi Brsnik v Sori pri Medvodah VI. republiško prvenstvo v sankanju z navadnimi sankami. Na 700 metrov dolgi, dobro pripravljeni progi, ki je bila mestoma poledenela, je nastopilo 60 tekmovalcev in tekmovalk iz 8 klubov. Najbolj se je izkazal Trzičan Valjavec, ki je razen naslova republiškega prvaka postavil nov rekord proge v eni vožnji s 57 sekundami. Člani domačega TVD Partizan so mimo odlične organizacije dosegli tudi pomemben tekmovalni uspeh, saj so osvojili kar tri naslove republiških prvakov.

Prvaki za leto 1972 so postali: enosedi — članice: Tolar (Alples), člani: Valjavec (Trzič), mladinke: Petelinkar (Sora), starejši člani: Veber (Sora), mladinci: Marn (Trzič), dvosedi — člani: Meglič-Janc (Trzič), mladinci: Čarman-Arčon (Sora). —fr

CELJSKE SINDIKALNE ŠPORTNE IGRE IZ LETA V LETO USPEŠNEJŠE

V Celju so 20. januarja svečano zaključili sedme sindikalne športne igre, ki jih organizira komisija za rekreacijo Nataša Urbančič. Po uvodnih besedah Toneta Goršiča, strokovnega sodelavca za rekreacijo, je predsednik občinskega sindikalnega sveta Ivan Kramer podelil najuspešnejšim delovnim organizacijam pokale in priznanja. Med člani je dosegla najboljšo mesto delovna organizacija Emo, pred Železarno Štore in AEROM. Med starejšimi člani pa so bili najuspešnejši tekmovalci iz Železarne Štore, pred Cinkarno in tovarno EMO. Med ženskami je v skupnem plasmaju bila naboljša delovna organizacija Ingrad, pred Toprom in Prosveto.

Ko so leta 1965 v Celju začeli organizirati sindikalne športne igre, si najbrž ni nihče upal prerokovati, da bodo te igre že čez nekaj let doživele tak razmah in zanimanje med delavci in delavkami. Na prvih igrah je sodelovalo 28 sindikalnih organizacij. Na petih se je to število povečalo že na 39 sodelujočih sindikalnih organizacij. Na lanskih sedmih igrah pa je sodelovalo že 54 sindikalnih organizacij. Če pri tem upoštevamo še združene ekipe manjših sindikalnih organizacij, potlej dobimo zavidljivo številko 84 nastopajočih sindikalnih organizacij.

Še bolj zanimivo pa je število sodelujočih ekip. Prvo leto je nastopilo 87 ekip, peto leto že

233 ekip, lani pa kar 379 ekip, kar je tudi rekord. Vsi ti podatki kažejo na zavidljive uspehe, ki so jih dosegli v Celju. Vendar pa ti uspehi niso prišli sami od sebe. Razumevanje in podpora občinskega sindikalnega sveta, dobro organizirana komisija za rekreacijo ter strokovni sodelavec prof. Tone Goršič imajo največ zaslug za ta zavidljiv uspeh. Njihovo medsebojno sodelovanje s pomočjo referentov rekreacije v delovnih organizacijah zagotovilo, da se bodo sindikalne športne igre in druge oblike rekreacije med delavci še bolj razširile.

Bloudkova nagrada, ki jo je lani prejel občinski sindikalni svet Celje za uspehe pri razvoju rekreativne dejavnosti, je v pra-

vih rokah. V Celju se zavedajo, da jih ta nagrada še bolj zavezuje, da dosežejo še večje uspehe. To pa jim zaradi dosedanjega uspešnega dela najbrž ne bo težko. Letošnja akcija za športno značko TRIM in značko TRIM že kaže na to. V celjski občini so že razdelili med delavce več tisoč kartončkov TRIM, ki jih delavci z veseljem sprejemajo.

V Celju so pač že tako „zastropljeni“ z rekreativno dejavnostjo, da jim je tudi ta akcija zelo dobrodošla. Tisoči in tisoči imajo že mnogo polj v kartonih izpolnjenih. V posameznih delovnih organizacijah so že organizirali smučarska tekmovanja za TRIM športno značko. Vse to nedvomno kaže

na veliko resnost in dobro pripravljenost v Celju. Prepričani smo, da bo v prihodnjem letu več tisoč Celjanov nosilo s ponosom TRIM značke.

Letos bodo Celjani dobili tudi prvo TRIM stezo na Petričku. V ta namen so poleg drugih sredstev namenili tudi denar od Bloudkove nagrade. Stezo pa bodo zgradili s prostovoljnimi delom celjski mladinci.

Poleg akcije TRIM bodo v letošnjem letu v Celju z nezmanjšano zavzetostjo nadaljevali s sindikalnimi športnimi igrami. Z gotovostjo lahko že danes trdimo, da bodo tudi letošnje igre uspele. Prav gotovo bodo v prihodnjem letu v Celju govorili o novih rekordih na teh igrah.

MILAN BRECL

Ekipa kolesarjev Cinkarne je bila lani najboljša. (Foto: M. Brecl)

Na Pohorju je živo

Novo gorsko turistično središče na zahodnem Pohorju od Črnega vrha do Kremžarice ● Slovenjgraško gozdno gospodarstvo uredilo žičnico in ceste ● Novo gorsko turistično središče je dostopno iz Dravske in Mislinjske doline

Že lani so se v Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec odločili, da bodo uredili novo gorsko turistično središče na zahodnem Pohorju. Svet bogatih pohorskih gozdov in samotnih kmetij ter vrhov zahodnega Pohorja z značilnimi senožetmi, kar vse skupaj je edinstven park, bodo približali ljudem.

Svoj del načrtov so najprej izpolnili z ureditvijo nove žičnice Mala Kopa. Žičnica je dolga skoraj poldrug kilometer, proge ob njej pa tudi do dva in pol kilometra. V prvi fazi bodo ob žičnici uredili okrog 20 hektarov smučišč. Ob spodnji in zgornji postaji žičnice se lahko okrepcate. Na Kaštelskem vrhu, kjer bodo letos uredili brunarico, pa bo zraslo tudi naselje vikend hišic.

ZA ZAČETNIKE IN ZA TISTE, KI JIH STRMINE NI STRAH

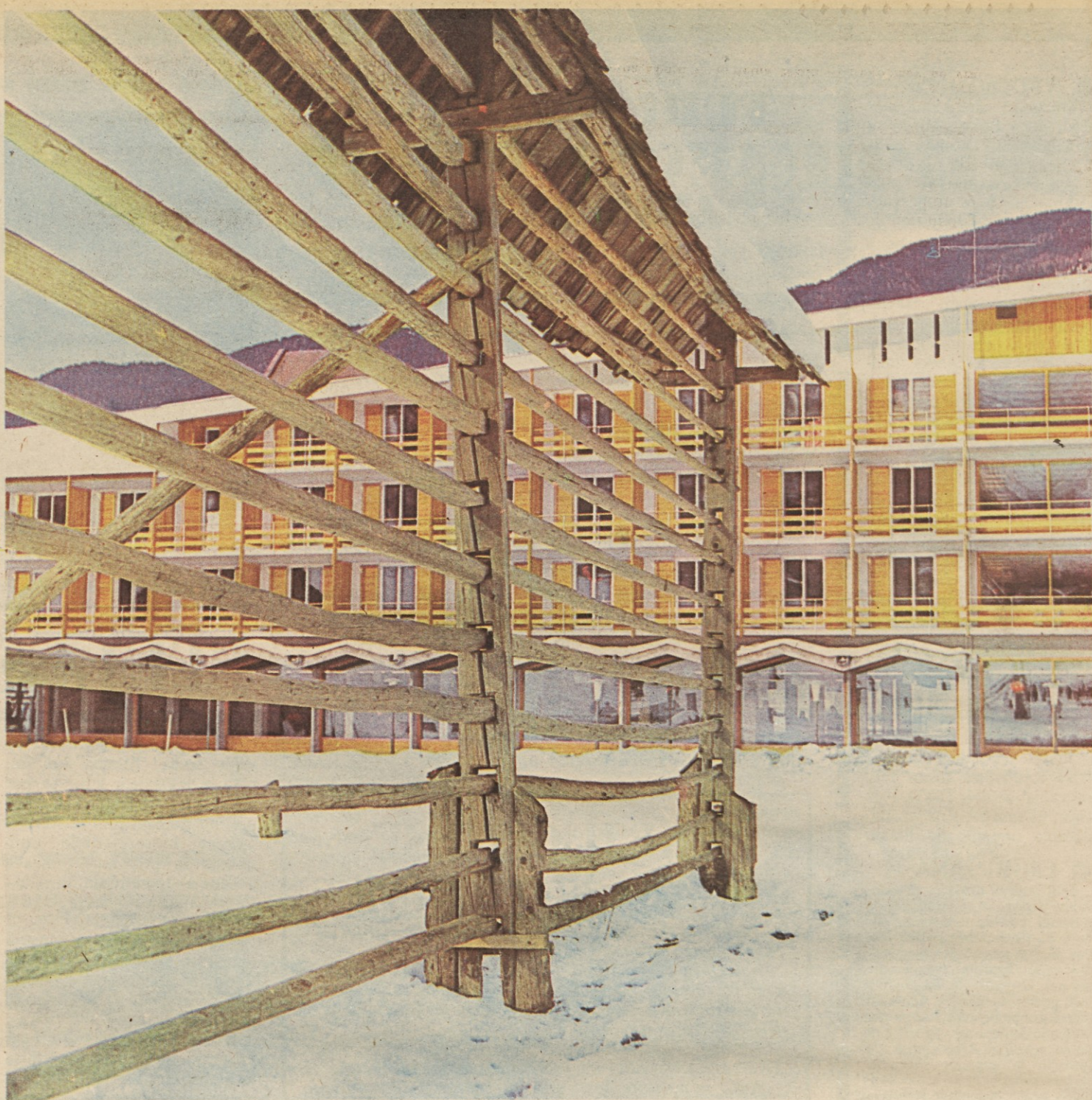
V bližini spodnje postaje žičnice Mala Kopa bo Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec oziroma njegov obrat Radlje ob Dravi uredil mladinski turistični center. Od tam bo speljana okrog 800 metrov dolga žičnica, ki bo smučarje popeljala na Ižakov vrh.

Okolica zgornje postaje žičnica Mala Kopa je kot nalašč za smučarje-izletnike. Pa tudi od Partizanke do Male Kope se začetniki lahko popeljejo z žičnico. S še dvema dodatnima žičnicama, in sicer Kopnik-Velika Kopa in Pungart-Velika Kopa, je zagotovljeno tudi zahtevnim smučanje na več kot sto hektarov smučišč od Partizanke do Pungarta.

KAKO JE MOGOČE PRITI DO ŽIČNICE MALA KOPA

Smučarjev je v novem gorskem turističnem središču zahodno Pohorje veliko. Iz Mislinjske doline je mogoče priti do turističnega središča iz krajev Legen in Dovže. Od Slovenj Gradca je do Partizanke oziroma do Kaštelskega sedla okrog 12 kilometrov. Gozdno gospodarstvo pa to cesto pluži. Razen tega so gozdarji uredili tudi cesto od Vuzenice preko Primoža do spodnje postaje žičnice Mala Kopa in tako so to novo gorsko turistično središče približali tudi prebivalcem Dravske doline in Maribora.

(an)

Hotelsko podjetje Gorenjka z Jesenic je zgradilo v Kranjski gori nov hotel Larix, po domače Macesen, ki nedvomno predstavlja pomembno pridobitev za naš največji zimski smučarski center. Hotel ima 260 ležišč in kar sedem apartmajev. Ponaša se tudi s pokritim plavalnim bazenom, s sodobnim štiristeznim avtomatičnim kegljiščem, savno, dancinom itd., itd. Gre torej za objekt na visoki ravni, kakršnih Kranjski gori še vedno presneto primanjkuje. Domačini pravijo novemu hotelu Gorenjke „lepoteč“, čemur bi težko oporekali. Obleden je namreč v macesnov les, ki ga dela tako lepega in mikavnega. — A. Ul.

OBISK PO TREH LETIH

Turizem po škofjeloško

Kmečki turizem postaja tudi pri nas stvarnost oziroma nova oblika turističnega gospodarjenja. Še pred tremi leti, ko so bili sicer že znani posamezni poizkusi, kako spodbuditi turizem na vasi, ni nihče verjel, da bi lahko v razmeroma kratkem času preoblikovali našo vas za potrebe turističnega prometa. Na voljo ni bilo niti predpisov o opravljanju turistične in gostinske dejavnosti na kmetijah niti to, da lahko tudi kmetje najamejo kredite za obnovo lastnih kmetij v turistične namene, niti ni bilo vsaj splošnih napotkov, kakšna naj bo davčna politika do tako preurejenih kmetij. K vsemu temu lahko zabeležimo še to, če so že nekateri imeli morda meglene pojme, kakšen naj bi bil kmečki turizem, pa si

prav gotovo niso predstavljali, na kakšen način naj ga dosežemo.

ZAČETKI V MOZIRSKI OBČINI

V letu 1968 smo sicer zabeležili, da v mozirski občini poskušajo uvesti kmečki turizem, nekaj podobnega smo pozneje zabeležili tudi v kamniški občini (Tuhinjska dolina), še kasneje v slovenjgraški občini. Toda kljub vsem tem poskusom še do danes ni uspelo v teh občinah vpeljati organiziranega kmečkega turizma. Nič čudnega, če je tedaj presenetil javnost sklep občinske skupščine Škofja Loka, da je med drugim njena gospodarska usmeritev v prihodnosti tudi razvoj organiziranega kmečkega turizma. To je

bil prvi skupščinski akt neke občine v Sloveniji in Jugoslaviji, ki je priznal kmečki turizem kot možno obliko dopolnilne kmečke dejavnosti.

Takrat jim pravzaprav nihče ni verjel, da jim bo to tudi uspelo. Toda Škofjeločani so se stvari lotili s pravega konca. Najprej so analizirali ekonomski položaj v svoji občini in vse možnosti, kako le-tega izboljšati. Kakorkoli so prekladali rezultate ekonomskih analiz in perspektivnih možnosti, so občinski možje na koncu prišli do zaključka, da je njihova najbolj ekonomsko šibka točka — kmetijstvo. Od okroglo vzeto dva tisoč gorskih kmetij je bilo le 650 kmetij sposobnih preusmeriti svojo proizvodnjo v izrazito tržno gospodarstvo.

Kmetje so na primer v letu 1968 ustvarili dvainpolkrat manj narodnega dohodka, kot delavci v industriji.

OKREPITI EKONOMSKI POLOŽAJ KMETA

Možje v občinski skupščini so se ob tem zamislili. Predsednik občinske skupščine ZDRAVKO KRVINA nam je v novinarskem razgovoru že pred tremi leti dejal: „Glede na razmerja med industrijo in kmetijstvom si ne moremo zamišljati naše občine ekonomsko trdne, če ne uspejo okrepiti ekonomskega položaja kmeta. Nemogoče je stabilizirati kmetijstvo z odpisovanjem davkov. Menim, da je treba storiti nekaj drugega. Povečati je treba ekonomsko stabilnost kmetov, da bodo lahko odplačevali predpisane davke. Občinsko davčno politiko je treba prilagoditi tako, da kmetu zajamčimo njegovo ekonomsko stabilnost tudi prek njegove dodatne dejavnosti — kmečkega turizma. Pri tem pa ga ne smemo obremeniti z davki, kajti presežki njegovega dohodka bodo tako ali tako pritekali v občinsko blagajno prek prometnega davka.“

To je bil začetek neke, za tedanje čase drzne občinske politike, ki pa ni obstala pri načelnem razgovoru. Sklenili so, da jo tudi realizirajo. Toda od besed do dejanj je običajno dolga pot. Kdor drvi, se lahko spotakne. Škofjeločani so šli korak za korakom, vsak korak pa je bil bliže cilju.

Najprej so organizirali prek delavske univerze množična predavanja za kmete, ki so bili pripravljani pričeti s kmečkim turizmom. Seznanjali so jih s to dejavnostjo po nekaterih evropskih državah (predvsem v sosednji Avstriji), povedali so jim, kaj je treba vedeti o turizmu, o gostinskih uslugah, ki jih nudimo gostu, o zaščiti slovenske vasi kot etnografske posebnosti itd. Občinska skupščina je kot pomoč kmetom, ki so se odločili za obnovo lastnih kmetij, ponudila usluge strokovnjakov, ki so kot svetovalci skrbeli, da ohranijo prvobitnost slovenske domačije. Organizirali so posebne strokovne izlete tako za kmetovalce kot za občinske odbornike v Avstrijo, da bi se spoznali z vsemi problemi kmečkega turizma, kot tudi z njegovim neposrednim vplivom na zvišanje narodnega dohodka prebivalstva.

NAD 120 TURISTIČNIH LEŽIŠČ

Škofjeločani so se zavedali, da kmečkega turizma brez vzornih urejenih kmetij ne more biti. Skupno s kmetijsko zadrugo, gozdnim gospodarstvom, turističnimi društvi, so se dogovarjali za enotno akcijo. Kmetijska zadruga je bila pripravljena dati kmetovalcu 25 odstotkov posojila ob 25-odstotni lastni udeležbi, Ljubljanska banka pa je ob jamstvu združenega podjetja Transturist Škofja Loka dala še 50 odstotkov posojila. Občinska skupščina Škofja Loka je ta posojila regresirala iz lastnih

sredstev v višini 5 odstotkov obrestne mere.

Kmetje so postali pogumni. V letu 1968 so imeli komaj štiri vzorčne kmetije, ki bi lahko začele s kmečkim turizmom, danes imajo že 74 takih kmetij. Osem vasi okrog Starega vrha se že ukvarja s to dejavnostjo. Za 500 tisoč dinarjev posojil so kmetje danes usposobili že nad 120 turističnih ležišč s kopalnicami, angleškimi stranišči, ponekod pa tudi s centralno kurjavo. Narodni dohodek kmetov, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom, je zdaj le še za 20 odstotkov nižji od narodnega dohodka, ki ga ustvarjajo delavci v industriji. Gozdno gospodarstvo je v tem času zgradilo, utrdilo ali razširilo za 280 km vaških poti, ki bodo prav tako služile turizmu. Miselnost kmetov se je spremenila. Če so prej gojili 34 različnih kmetijskih kultur, predvsem za potrebe lastne hiše, so se sedaj usmerili na kmetijsko proizvodnjo, ki jo zahteva turistična prodaja. Svoje prihranke vlagajo v razširjanje turistične ponudbe in ne več v osebno udobje.

Slovenija je slikovita dežela, in jo nekateri primerjajo z malo Švicco. Imamo pravzaprav več, kot ima Švica, poleg gora še morje, Kras in Panonsko nižino. Na celotnem območju Slovenije je možno razvijati kmečki turizem, toda le pod pogojem, če se tega lotimo s trdnimi, dolgoročnimi načrti in seveda organizirano, kot so se tega lotili v škofjeloški občini.

MILAN ŽIVKOVIČ

